

POLO Nus

4 (213) 2014

Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

**Kochani Rodacy z Rumunii, Polski
oraz tych wszystkich miejsc, w które rzucił Was los!**

**Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych pragnę złożyć
płynące z serca życzenia pełnych miłości chwil,
spędzonych w gronie drogich Państwu osób.**

**Niech będą one opromienione blaskiem nadziei, jaką niesie
Zmartwychwstanie Pańskie, abyśmy z ufnością mogli patrzeć
w przyszłość i umieli czerpać radość z teraźniejszości.**

***Prezes Związku Polaków w Rumunii
Gerwazy Longher***

**Dragi Compatrioți din România, Polonia
și de peste tot unde V-a purtat destinul!**

**Cu prilejul apropiatelor Sărbători ale Paștelui, doresc să Vă
adrezez din toată inima urări de clipe pline de iubire petrecute
în mijlocul persoanelor dragi Vouă.**

**Fie ca ele să fie luminate de speranța pe care o aduce Învierea
Domnului, pentru ca să putem privi cu încredere în viitor și să
ne bucurăm de prezent.**

***Președintele Uniunii Polonezilor din România
Ghervazen Longher***

Drodzy Czytelnicy!

**Święta Zmartwychwstania Pańskiego to wyjątkowa okazja do
podzielenia się wielką radością tryumfu życia i głębokiej wiary, okazja
do spotkania przy wielkanocnym stole – nie tylko z najbliższymi
w Państwa domach, ale również do symbolicznego spotkania ponad
dzielącymi nas granicami i morzami.**

**W tym wyjątkowym okresie ogarniamy Was naszą życzliwą
myślą, wierząc, że nadchodzące święta będą dla nas wszystkich
okazją do odnowy ducha i pokrzepienia w wierze.**

Redakcja „Polonusa”

Dragi Cititori!

**Sărbătoarea Învierii Domnului este un deosebit prilej de a ne împărți cu marea bucurie
a triumfului vieții și cu profunda credință, prilej de întâlnire în jurul mesei de Paște – nu doar cu
cei mai apropiați în casele Dumneavoastră, dar și prilej de întâlnire simbolică dincolo de frontierele
și mările ce ne despart.**

**În acest timp deosebit, gândurile noastre sincere se îndreaptă către Voi, convinși fiind că
apropiatele Sărbători vor fi pentru noi toți un prilej de înnoire spirituală și întărire în credință.**

Redacția „Polonus”

MISTERIUM

„Misterium paschalne jest zarazem nowe i stare,
wieczne i doczesne, podległe zniszczeniu
i niezniszczalne, poddane śmierci i nieśmiertelne”
(Meliton z Sardes)

W codziennym języku często posługujemy się słowem „tajemnica”. Można o niej mówić w kontekście uczuć, na przykład tajemnicą jest miłość między kobietą a mężczyzną. Owszem, możemy się domyślać, co oboje szepczą sobie do ucha, o czym rozmawiają w domu, ale i tak to jest tajemnicą. Tajemnicą są wszelkie ludzkie uczucia. Tajemnicą są nasze myśli, pragnienia, marzenia. Tajemnicą jest kwestia zarobku, no bo nie powinno się kogoś pytać: „Ile zarabiasz?” Dlaczego? Może dana osoba nie życzy sobie, aby ją o to pytać.

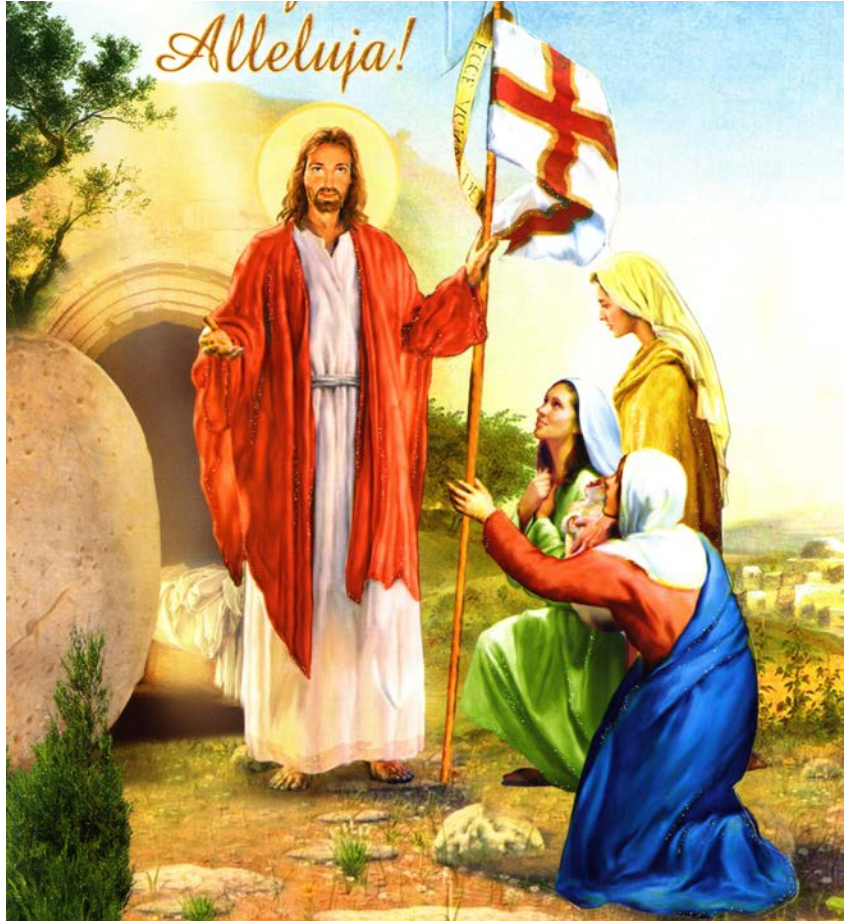
Rzadko natomiast posługujemy się słowem „misterium”. Ma ono typowo teologiczne zabarwienie. Zdarza się, że pragnąc wyrazić nasze zadziwienie, zachwyt mówimy: „Jakież to piękne! Jakież to misterium!”. Obydwa te słowa – tajemnica i misterium – mówią o tym samym, czyli o czymś, co jest dla nas do końca niepoznawalne. Takie misterium – tajemnicę przyzywamy co roku w uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego.

Zmartwychwstanie Chrystusa jest bowiem największym świętem całego chrześcijaństwa i największym cudem w dziejach świata. Radość ze zwycięstwa nad śmiercią jednoczy wszystkich chrześcijan przede wszystkim na modlitwie. Pełna radości liturgia rozbrzmiewa wielkanocnymi pieśniami, refrenem „Alleluja” oraz Sekwencją. Przygotowuje ona serca i umysły na słowa Ewangelii. Z uwagą słuchamy odważnego i radosnego świadectwa Piotra, który mówi o zmartwychwstaniu Chrystusa. Dołączają się do niego pozostali apostołowie i uczniowie, którzy również są świadkami największego cudu.

Jezus po swym zmartwychwstaniu wielokrotnie ukazywał się swym wyznawcom. To misterium przeżył na sobie samymi święty Paweł. Został powołany na apostoła wtedy, gdy Chrystus był już w chwale swego Ojca (w niebie). Nic więc dziwnego, że poucza Kolosan, aby dążyli ku górze, czyli tam,

MISTER

„Misterul paschal este în același timp nou și vechi,
veșnic și trecător, supus distrugerii
și indestructibil, supus morții și nemuritor”
(Meliton din Sardes)

În limbajul de fiecare zi folosim adeseori cuvântul „mister”. Despre el se poate vorbi în contextul sentimentelor, de exemplu iubirea dintre femeie și bărbat este un mister. Căci putem să presupunem ce își șoptesc amândoi la ureche, despre ce vorbesc acasă, dar și așa este tot un mister. Toate sentimentele umane sunt un mister. Gândurile noastre, dorințele, visurile sunt un mister. Problema câștigului este un mister, pentru că nu se cuvine să întrebăm pe cineva: „Cât câștigi?”. De ce? Poate persoana respectivă nu dorește să-o întrebăm despre aceasta.

În același timp folosim rar cuvântul „mister”. El are o coloratură tipic teologică. Se întâmplă ca dorind să exprimăm uimirea noastră, încântarea spunem: „Cât este de frumos! Ce mister este!”. Ambele cuvinte – taină și mister – au același înțeles, ele vorbesc despre ceva ce este pentru noi până la sfârșit necunoscut. Un asemenea mister – taină îl trăim în fiecare an de sărbătoarea Învierii Domnului.

Căci Învierea lui Cristos este cea mai mare sărbătoare a întregii creștinătăți și cea mai mare minune din istoria lumii. Bucuria victoriei asupra morții îi

gdzie jest Chrystus. Natomiast Koryntianom zaleca, aby odmienili swoje życie – mają wyrzucić stary kwas, aby stali się przaisni.

To misterium jest także udziałem Marii Magdaleny. Daje ona apostołom świadectwo dotyczące pustego grobu. Ponieważ nie przekonało to ich, dlatego Piotr i Jan pragną naocznie przekonać się o prawdziwości słów niewiasty. Obydwaj podążają do grobu, ale Jan jest szybszy. Mimo to nie wchodzi do jego wnętrza. Dojrzały Piotr przybywa i z odwagą wchodzi do wnętrza. Obydwaj stają się świadkami tajemnicy – misterium. Ich wiara w zmartwychwstanie Jezusa pogłębia się.

My także dotykamy owego misterium. Czynnimi to wówczas, gdy głęboko przeżywamy liturgię uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego. Fakt pustego grobu pogłębia naszą wiarę w Zmartwychwstałego. Czyni to także modlitwa wspólnotowa i indywidualna, lektura Pisma Świętego. W ten sposób umacnia się nasza wiara w Jezusa Chrystusa, Syna Bożego. Trwamy w tej tajemnicy – wciąż ją zgłębiając.

W pewnej rodzinie podczas wielkanocnego posiłku rodzice zapalili paschał rodzinny. Przy blasku tej pełnej wymowy świecy wspólnie przeżywali misterium dnia. Nic w tym dziwnego, wszak wszyscy wierzący są świadkami tajemnicy zmartwychwstania.

Chrystus zmartwychwstał!

Prawdziwie zmartwychwstał!

*ks. Andrzej Ziolkowski –
misjonarz z Krakowa*

unește pe toți creștinii, mai ales în rugăciune. Liturgia plină de bucurie răsună cu cântece de Paști, cu refrenul „Aleluia” precum și cu Secvența. Ea pregătește inimile și mințile pentru cuvintele Evangheliei. Ascultăm cu atenție mărturia curajoasă și veselă a lui Petru care vorbește despre învierea lui Cristos. I se alătură ceilalți apostoli și ucenici, care sunt și ei martori ai celui mai mare miracol.

Isus, după învierea Lui, s-a arătat de mai multe ori discipolilor Săi. Acest mister l-a trăit însuși Sf. Petru. A fost chemat ca apostol, când Cristos era deja în slava Tatălui (în cer). Deci nu e de mirare că îi învață pe Coloseni ca să tindă spre înălțimi, adică acolo unde este Cristos. Iar Corintenilor le recomandă să își schimbe viața – să arunce vechile nemulțumiri ca să devină simpli.

Acest mister are loc și cu participarea Mariei Magdalena. Ea dă apostolilor mărturie privitoare la mormântul gol. Deoarece aceasta nu i-a convins, Petru și Ioan doresc să se convingă cu proprii ochi de adevărul cuvintelor nevestei. Amândoi se îndreaptă spre mormânt, dar Ioan merge mai repede. Totuși nu intră. Mai vârstnicul Petru ajunge și cu curaj intră înăuntru. Amândoi devin martorii tainei-mister. Credința lor în învierea lui Isus se aprofundează.

Și noi atingem acest mister. Facem aceasta atunci când trăim sărbătoarea Învierii Domnului. Mormântul gol adâncește credința noastră în Cel Înviat. Aceasta o face și rugăciunea comună și individuală, lectura Sfintei Scripturi. În felul acesta credința noastră în Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, se întărește. Să perseverăm în această taină – să o adâncim mereu.

Într-o familie oarecare, în timpul mesei de Paște, părinții au aprins lumina paschală a familiei. La lumina acestei lumânări expresive, trăiau împreună misterul Zilei. Nu e nimic de mirare, căci toți credincioșii sunt martori ai tainei învierii.

Cristos a înviat! Adevărat a înviat!

Trad. St. Iachimovschi

Bukowina

– **dzieje, miejsca, ludzie**

Bucovina

– **istorie, locuri, oameni**

Przybywając na Bukowinę, polscy osadnicy wnieśli w nową rzeczywistość, w której przyszło im żyć, liczne zwyczaje związane przede wszystkim z celebracją roku liturgicznego. Najważniejsze święta były okazją do manifestacji ich wiary, za pomocą starannie zachowanych tradycji, chociaż niektóre zwyczaje, jak np. „Topienie Popielusa” na rozpoczęcie okresu Wielkiego Postu, nawiązywały do rytuałów pogańskich. We wsi Nowy Sołonec, zamieszkałej przez potomków górali czadeckich, którzy jako jedna z etnograficznych grup ludności polskiej przybyła na Bukowinę, zachował się zwyczaj wystawiania podczas Triduum Paschalnego straży grobie pańskim.

Odată cu venirea coloniștilor polonezi în Bucovina, aceștia au adus în noua realitate, unde le-a fost dat să trăiască, numeroase obiceiuri legate în primul rând de celebrarea anului liturgic. Cele mai importante sărbători au fost o oportunitate de a-și manifesta credința lor prin intermediul tradiției păstrate cu mare grijă, deși unele obiceiuri, cum ar fi „Înecarea lui Popielus”, la începutul Postului Mare, făcea aluzie la ritualurile păgâne. În satul Solonețu Nou, locuit de urmașii muntenilor polonezi din Czadca, care constituie unul dintre grupurile etnografice de polonezi care au migrat în Bucovina, se păstrează obiceiul de a expune în perioada „Triduumului Pascal”, așa-numita gardă

Strażnicy byli rekrutowani spośród miejscowych „parobków”, co należy rozumieć jako kawalerów, którzy ukończyli 18 rok życia, a w okresie międzywojennym i jeszcze później, po drugiej wojnie światowej, byli to młodzieńcy, którzy odbyli już służbę wojskową.

Niejasna pozostaje geneza określenia ich jako „bajaszcy”, albowiem w polskiej tradycji spotykamy w stosunku do tego zwyczaju nazwę „Turki”, najbardziej rozpowszechniona w województwie podkarpackim i małopolskim „Kilińszczacy” lub „Grobowcy” oraz zwyczajną formę powszechnie stosowaną jako „straż grobu pańskiego”. Do powstania zwyczaju pełnienia warty przy symbolicznych grobach Zbawiciela przyczynił się splot wielu czynników, takich jak średniowieczne misteria pasyjne oraz instalowanie w kościołach w okresie świąt wielkanocnych bogato zdobionych Grobów Pańskich.

Sens liturgiczny tego zwyczaju wydaje się jasny, albowiem rycerze przy grobie Chrystusa mają wyobrazić żołnierzy rzymskich, postawionych na prośbę arcykapłanów przez Piłata u grobu Jezusa. Straż ta miała zabezpieczać ciało Jezusa przed ewentualnym porwaniem przez jego uczniów, którzy tym sposobem mogliby przyczynić się do głębszego zakorzenienia się i rozpowszechnienia kultu człowieka – Boga. Wydaje się, że zwyczaj ten został wprowadzony przez Bożogrobców, którzy w okresie 1394-1577, jako zakon o tradycjach rycerskich, objął liczne parafie na terenach narażonych na najazdy Tatarów. Zakonnicy ci stali się założycielami lokalnych organizacji samoobrony i w wielu wsiach nazywano te straże „Turkami”, mimo iż ubiór ich nie przypominał ani tureckich ani tatarskich strojów. Pełniący wartę przy grobie Odkupiciela niewierni i korzący się przed majestatem bożym „Turcy” mieli symbolizować zwycięstwo chrześcijaństwa nad Islamem i triumf dobra nad złem.

W XVII, a nawet XVIII w. Turek czy Tatar byli synonimami pogan, a określenia te stosowano wymiennie. Należy przypomnieć, że według św. Mateusza poganami byli legioniści, których wystawił

la mormântul Domnului. Gardienii erau recrutați din rândul „flăcăilor” locali, ceea ce trebuie înțeles ca fiind tineri care au împlinit vârsta de 18 ani, iar în perioada interbelică și chiar mai târziu, după cel de-al II-lea război mondial erau numai tineri care au terminat deja serviciul militar.

Rămâne neclară definirea provenienței termenului „bajaszcy”, deoarece întâlnim în tradiția poloneză acest obicei denumit „turcii”, cel mai răspândit în regiunea de sud în județele Podkarpacie și Małopolska „kilińszczacy” sau „grobowcy” (Ordinul Sfântului Mormânt), și forma obișnuită utilizată în mod obișnuit ca „straja mormântului Domnului”. La formarea acestui obicei de pază la mormintele simbolice ale Mântuitorului au contribuit o serie de factori, cum ar fi misterele pătimirii din evul mediu și introducerea în biserici în timpul pascal de Morminte ale Domnului bogat decorate.

Sensul liturgic al acestui obicei pare a fi clar, deoarece soldații de la mormântul lui Cristos au menirea să-i imagineze pe soldații romani, puși la cererea arhiereilor de către Pilat la mormântul lui Isus. Această pază urma să protejeze trupul lui Isus împotriva unei posibile răpiri de către discipolii săi, care în acest mod ar putea contribui la o mai profundă înrădăcinare și răspândire a cultului Omului – Dumnezeu. Se pare că acest obicei a fost introdus de către Ordinul Sfântului Mormânt care, în perioada 1394-1577 ca un ordin cu tradiții cavalești, a preluat o serie de parohii din zonele adesea afectate de invaziile tătarilor. Călugării au fondat organizații locale de autoapărare și în mai multe sate aceste gărzi au fost denumite „turci”, în ciuda faptului că hainele lor nu arătau asemenea uniformelor turcești sau tătarești. Îndeplinind straja la mormântul Mântuitorului, necredincioși și căiți înaintea măreției lui Dumnezeu, „turcii” aveau să simbolizeze victoria creștinismului asupra Islamului și triumful binelui asupra răului.

În secolul al XVII-lea și chiar în secolul al XVIII-lea „turcul” sau „tătarul” au fost sinonime cu „păgânii”, și acești termeni erau folosiți în mod alternativ. Trebuie de menționat că, potrivit Sf. Luca,

Piłat, na prośbę arcykapłanów żydowskich, aby pełnili straż przy grobie Jezusa. Niektóre apokryfy podają, iż w rezultacie cudu, który zobaczyli, nawrócili się oni i pierwsi zawiadomili lud o wydarzeniu, którego byli świadkami.

W związku z tym nie ulega wątpliwości, że nasi górale, przybywając na Bukowinę, zderzyli się z bogatym rodzimym folklorem i pomimo stykania się z bogatymi tradycjami mołdawskimi zachowali swoją odrębność. Otóż w sąsiedniej wiosce Górne Porteszti rozpowszechnione były liczne prastare zwyczaje, w których główną rolę odgrywali młodzieńcy. Gromadzące się na różne okazje takie grupy, pomimo ich oficjalnego określenia, jak np. „kolędnicy” lub „irody” itd., powszechnie nazywano ich dialektem mołdawskim „băieșii”, czyli „chłopcy”. Stąd należy przypuszczać, że rumuński termin został przeniesiony na określenie grupy kawalerów wypełniających wartość przy grobie Pańskim w Nowym Sokołcu i przez nadanie polskiego brzmienia powstało określenie, używane zawsze w liczbie mnogiej – „bajaszcy”.

W Wielki Piątek od godziny 15.00 zbiera się na plebanii komplet straży przy Grobie, składający się z kilkunastu żołnierzy (tak zwanych „bajaszów”) i jednego dowódcy. Mundur żołnierza stanowi: na głowie kaszkiet bogato zdobiony pawimi piórami i złoconymi paciorkami, pas skórzany szeroki, pas biały, od prawego barku przez pierś do lewego boku zakładają jedynie dowódca, on też nosił drewnianą szablę w pochwie, a żołnierze używali broni drzewcowej w postaci

păgâni erau legionarii, care au fost puși de către Pilat, la cererea evreilor și a mai marilor preoți, să stea de strajă la mormântul lui Isus. Anumite apocrife indică faptul că, văzând minunea, s-au convertit și au fost primii care au dat de veste oamenilor despre evenimentul la care au fost martori.

Prin urmare, nu există nicio îndoială că muntenii noștri sosiți în Bucovina au întâlnit un folclor autohton bogat și în ciuda impactului cu bogatele tradiții din Moldova și-au păstrat individualitatea lor. În satul vecin Pârteștii de Sus, au fost cunoscute numeroase obiceiuri vechi, în care cele mai importante roluri erau jucate de către tineri. Adunându-se la diferite ocazii astfel de grupuri, în ciuda denumirii lor oficiale drept „colindători” sau „irozi” etc., denumiți în dialectul regional moldovenesc „băieșii” adică „băieții”. Prin urmare, putem presupune că termenul românesc a fost transferat pentru a specifica acest grup de tineri care făceau de strajă la mormântul Domnului din Solonețu Nou și prin acordarea semnificației poloneze a apărut denumirea utilizată mereu la plural „bajaszcy”.

În Vinerea Mare, începând cu ora 15, se întrunește la parohie completul gărzii de la Mormântul Domnului, constând dintr-o duzină de soldați (așanumiți „bajaszcy”) și un comandant. Îmbrăcămintea soldaților consta în: capul era acoperit cu o șapcă bogat decorată cu pene de păsări și placată cu mărgelice aurite, o curea lată din piele, centura albă care pornea de la umărul drept spre

partea stângă era rezervată numai comandantului, de asemenea acesta purta o sabie din lemn, iar soldații foloseau arme din lemn în formă de sulită și lănci sau halebarde. Întreg acest detașament lua parte la liturghia solemnă a Patimilor Domnului după care doi dintre ei rămân la mormânt și la fiecare jumătate de oră comandantul cu doi soldați intra în biserică pentru schimbarea gărzii și lăsând doi străjeri ieșea cu cei care și-au îndeplinit straja de jumătate de oră. Aceste schimbări au fost repetate până la Înviere, celebrare la care întregul detașament în frunte cu comandantul lor asistă

cu devotament și participă la procesiune.

pik i lanc lub imitacji halabard. Cała ta komenda brała uroczyście udział w liturgii Męki Pańskiej, po czym dwóch zostawało przy grobie i co pół godziny dowódca z dwoma żołnierzami podążał do kościoła dla zmiany warty i pozostawiając dwóch innych przeprowadzonych wartowników, zabierał tych, co już wystali swoje pół godziny. Zmiany te powtarzają się aż do rezurekcji, w której cała oddział z dowódcą asystuje nabożeństwu i uczestniczy w procesji.

Pentru o mai mare splendoare a celebrării, marșul prin nava principală a bisericii precum și figurile soldaților și prezentarea armelor avea loc la comanda comandantului după reguli militare, iar la strigarea

Dla większego uświetnienia nabożeństwa, przemarsz główną nawą kościoła, jak i obroty żołnierzy oraz prezentowanie broni, odbywały się na komendę dowódcy, według reguł wojskowych, zaś na zawołanie księdza „Chrystus Zmartwychwstał!” strzelali z moździerzów, nabojami z prochu itp.

W ciągu ostatnich 100 lat znacznie straciły na znaczeniu niektóre zwyczaje wielkanocne, do których nasi przodkowie przykładali niezwykłą wagę. Nawet jednak na tak małej podstawie historycznej można udokumentować ogrom bogactwa kulturowego, który kryje się za mową naszych praojców. Trzeba o tym pamiętać, by używane przez nas słowa nie były jedynie pusto brzmiącymi ciągami liter. Ten nakaz wobec własnej historii, również tej historii zapisanej w wyrazach rodzimego języka, wyraził kiedyś pięknie w motcie do „Encyklopedii staropolskiej ilustrowanej” Zygmunt Gloger: „Obce rzeczy wiedzieć dobrze jest, swoje – obowiązek”.

preotului „Cristos a înviat!” trăgeau din mortiere și cu cartușe cu praf de pușcă etc.

De-a lungul ultimilor 100 de ani, și-au pierdut importanța lor unele tradiții de Paște, cărora strămoșii noștri le dădeau o importanță extremă. Cu toate acestea, chiar și într-o bază istorică mică se poate documenta bogăția culturală care se află în spatele limbii strămoșilor noștri. Trebuie să ținem minte că aceste cuvinte folosite să nu fie doar șiraguri de caractere care sună în gol. Acest imperativ față de propria istorie, inclusiv față de istoria scrisă în limba maternă, atât de frumos l-a exprimat în motto-ul pentru „Enciclopedia străveche ilustrată” Zygmunt Gloger: „Lucrurile străine e bine să le cunoști, pe ale sale – datorie.”

ks. Alfons-Eugen Zelionca

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

pr. Alfons-Eugen Zelionca

Universitatea Catolică „Ioan Paul al II-lea” din Lublin

Zdjęcia: archiwum Domu Polskiego

Paște în Solonețu Nou Ouăle încondeiate

Sunt încondeiate de către gospodine în Vinerea Mare.

Ouăle sunt bine spălate și puse la fiert într-o oală bine degresată. După ce ouăle au fiert sunt scoase din apă și șterse cu un prosop curat. Între timp se pregătește vopseaua. În comerț se găesc pliculețe de diferite culori care sunt dizolvate în 250 ml de apă călduță la care se adaugă un pic de sare și o lingură de oțet. Într-un recipient de metal se încălzește ceara de albine în care se introduce chișlița (condei de desenat ouă realizat dintr-o tablă moale răsucită la care se atașează un băț scurt ca mână). Chișlița se înmoaie în ceară și se desenează pe ou diferite flori, frunze. După încondeiere, ouăle sunt introduse în vopsele. De exemplu, dacă vrem ca floarea să fie de culoare roșie, introducem oul mai întâi în culoarea roșie, îl scoatem, îl uscăm, după care cu chișlița, astupăm cu ceară floarea și introducem oul în altă culoare. Ouăle încondeiate sunt uscate, după care se șterg de ceară, la gura sobei, încălzindu-se mereu, până se duce toată ceara. Oul uscat se unge ușor cu puțină slănină.

Wielkanoc w Nowym Sokońcu Pisanki

Jajka malują gospodynie w Wielki Piątek.

Należy je najpierw dokładnie umyć i ugotować w dobrze odtłuszczonym naczyniu. Po ugotowaniu jajka osusza się czystą ściereczką. W międzyczasie przygotowuje się farby. Zakupione w sklepie, rozpuszcza się w 250 ml ciepłej wody, odrobinię soli i łyżce octu. W metalowym naczyniu podgrzewa się pszczeli wosk, który potem tzw. kluczką (pióro do pisania jajek – kawałek miękkiego metalu przymocowany do krótkiego patyka) rysuje się na jajku różnorakie kwiaty i liście. Po narysowaniu woskiem wzoru na jajku, wkłada się je do farby. Dla przykładu, jeśli chcemy, aby kwiat był czerwony, wkładamy jajko najpierw do czerwonej farby, wyjmujemy je, osuszamy, po czym kluczką wypełniamy kwiat woskiem i wkładamy jajko do innego koloru. Pomalowane jajka osusza się i ściera wosk, pogrzewając je nad piecem, dopóki nie zejdzie cały wosk. Takie jako natłuszcza się na koniec kawałkiem słoniny.

Pisanki solonczzańskie

Pisanki polskie
Autorka: Katarzyna Smykla
– artystka-plastyk

Tradycyjne bukowińskie pisanki
Autorka: Nicoleta Pușcaș
– artystka-plastyk

Tradițiile și obiceiurile muntenilor polonezi veniți pe meleagurile Bucovinei în urmă cu 180 de ani și moștenite de la înaintași transmise din generație în generație sunt păstrate cu sfințenie până astăzi în Solonețu Nou – enclavă a spiritului polonez. Aceste tradiții și obiceiuri sunt legate, mai ales, de marile sărbători religioase – Nașterea și Învierea Domnului.

Tradycje i obyczaje górali polskich przybyłych na Bukowinę 180 lat temu, przejęte od przodków i przekazane kolejnym pokoleniom do dziś kultywowane są ze świętością w Nowym Sokońcu – enklawie polskości. Tradycje te związane są przede wszystkim z najważniejszymi świętami religijnymi – Bożym Narodzeniem i Wielkanocą.

În sâmbăta Paștelui, fiecare gospodină din Solonețu Nou pregătește coșul ce va fi dus la biserică pentru a fi sfințit. În acesta se pun: pasca, șunca, cârnațul, mielul din unt, ouăle, sfecla cu hrean, sarea.

După Sf. Liturghie de Înviere, întreaga familie se așează la masă. Se spune o rugăciune, cel mai vârstnic membru al familiei rostește: „Doamne, binecuvântează-ne pe noi și aceste daruri pe care le vom lua și mâncă, prin Domnul nostru Isus Cristos. Amin”.

La început, toți se împart cu oul sfințit tăiat în atâtea bucăți câți membri are familia, iar apoi, pe rând, se servesc celelalte bucate.

W Wielką Sobotę każda gospodyni z Nowego Sołonica przygotowuje koszyk do poświęcenia w kościele, do którego wkłada: paskę, szynkę, kielbasę, baranka z masła, jajka, ćwikłę, sól.

Po nabożeństwie rezurekcyjnym cała rodzina zasiada przy stole. Odmawia się modlitwę, najstarszy członek rodziny mówi: „Panie Boże, pobłogosław nas i te dary, które będziemy brali i spożywali przez Pana naszego Jezusa Chrystusa. Amen”.

Na początek wszyscy dzielą się święconym jajkiem, pokrojonym na tyle kawałków, ilu jest członków rodziny, a potem spożywają pozostałe potrawy.

Pasca

Aluatul de pască este asemănător cu aluatul de pâine.

Ingrediente: 600-700 gr. lapte dulce, drojdie cât o nucă, 1 ou întreg și 2 gălbenușuri, puțină margarină încălzită sau ulei, 2-3 linguri de zahăr, 2 linguri de smântână, 1 linguriță sare, făină cât cuprinde, stafide după preferință

Mod de preparare: laptele ușor încălzit, drojdia și puțină făină se pune la dospit aproximativ o oră. După care se adaugă restul ingredientelor și se frământă până când aluatul se desprinde de pe mână. Coca rezultată se pune la crescut, aproximativ 1 – 1,50 oră. Apoi aluatul se pune în forme speciale pentru pască de preferat rotunde. Deasupra se împletește o cunună din aluat sub formă de cruce. Se pune să crească puțin, după care se unge deasupra, cu oul bătut. Se pune la copt, se coace o oră. După ce se scoate pasca din cuptor se unge cu apă îndulcită și se acoperă cu un prosop.

Șunca

Șoldul (lopatka) de porc, de preferință șoldul din spate, se ține 3 zile în saramură făcându-se loc cu cuțitul, ca saramura să pătrundă până la os. Se scoate din saramură și se pune la afumat, se afumă până când are o culoare roșiatică. Înainte de a se pune la fiert se porționează (se fac cam 3 bucăți mari), după care se ține în

Paska

Ciasto na paskę podobne jest do ciasta chlebowego.

Składniki: 600-700 g słodkiego mleka, drożdże wielkości orzecha laskowego, 1 całe jajko i 2 żółtka, trochę podgrzanej margaryny lub oleju, 2-3 łyżki cukru, 2 łyżki śmietany, łyżeczka soli, mąka, ile wchłonie kompozycja, rodzynki według uznania.

Wykonanie: lekko podgrzane mleko, drożdże i odrobinę mąki odstawia się na około godzinę, po czym dodaje się resztę składników i zagniatą ciasto aż do momentu, gdy przestanie kleić się do rąk. Ciasto odstawia się następnie do wyrośnięcia na około 1-1,5 godziny, po czym przekłada do specjalnej okrągłej formy, na wierzchu zaplata warkocz w kształcie krzyża, zostawia się jeszcze na chwilę do wyrośnięcia, smaruje na wierzchu ubitym jajkiem i piecze godzinę. Po wyjęciu z pieca smaruje się paskę wodą z cukrem i nakrywa ściereczką.

Szynka

Lopatkę wieprzową, najlepiej tylną, marynuje się trzy dni w roztworze soli, nacinając ją nożem, aby przeszła solą aż do kości. Tak zamarynowaną wędzi się, aż do stania się czerwonawa. Przed gotowaniem porcuje się ją na trzy duże kawałki i znowu trzyma w wodzie kilka godzin dla odsolenia. Następnie gotuje

apă câteva ore bune, să mai iasă sarea din ea. Se pune la fiert cu 1-2 cepe întregi, rădăcină de pătrunjel, morcovi, foi de dafin. Încercăm carnea dacă este fiartă, înfigând furculița. Nu trebuie să fie moale. Furculița trebuie să intre mai greu. Se dă de pe foc și se lasă în apa în care a fiert până se răcește, după care se scoate.

și șynkę razem z 1-2 dużymi cebulami, korzeniem pietruszki, marchwią, liśćmi laurowymi. Widelcem sprawdza się, czy dostatecznie zmiękła. Nie musi być bardzo miękka, widelec powinien w nią wchodzić z trudem. Po ugotowaniu pozostawia się ją w wodzie aż do ostygnięcia.

Cârnațul

Carne de porc și cu o cantitate mai mică de slănină se dau pe mașina de tocat carne. Se adaugă usturoi, sare după gust, piper și chimen. Se fac cârnații după care se dau la afumat. Pentru masa tradițională de Paște cârnații se fierb.

Kielbasa

Mięso wieprzowe i trochę słoniny mieli się w maszynce. Dodaje się czosnek, sól według uznania, pieprz i kminek. Z masy wyrabia się kielbasy, wędzi się je i na stół wielkanocny podaje sparzone.

Sarmale cu crupe

Boabele de porumb alb se rășnesc obținându-se crupe. La acestea se adaugă ceapă tocată, morcovi dați pe răzătoare, pătrunjel și mărar verde, jumări (mici bucățele de slănină, rumenite în tigaie), sare. Se rulează în foi de varză. Se toarnă apă sărată și se fierb.

Anna Zielonka

Gołąbki z krupami

Do mielonych na żarnach suchych ziaren kukurydzy, czyli krup, dodaje się posiekaną cebulę, marchew starty na tarce, pietruszkę, koperek, szkwardki (słonina drobno posiekana przysmażona na patelnii) i sól. Wymieszane zawija się w kapuściane liście, układa w garnku, zalewa osoloną wodą i dusi.

Źłum. E. Wieruszewska-Calistru

Noapte de veghe

Fiind în pelerinaj la Fatima, 2 preoți români greco-catolici, observând harta lumii cu țările în care se săvârșeau rugăciuni de ispășire, au observat că România nu era printre acestea și au decis să înceapă și la noi în țară astfel de rugăciuni de ispășire. Astfel, în noiembrie 2000, avea loc prima veghe de rugăciune la noi în țară,

Noc czuwania

Będąc na pielgrzymce w Fatimie, dwóch księży grekokatolickich obserwując mapę świata z krajami, w których odbywają się modlitwy pokutne, zaobserwowało, iż wśród nich nie ma Rumunii i zdecydowali, żeby w naszym kraju również odprawiły się pokutne modlitwy. Tak więc w listopadzie 2000 r. miało miejsce pierwsze czuwanie modlitewne w naszym kraju, w Pojanie Mikuli, które było już 81 czuwaniem modlitewnym. Dlaczego w nocy? – zapytałem. I otrzymałem odpowiedź: dlatego, że w nocy, w ciemności – symbolu grzechu – dokonuje się najwięcej grzechów i w ten sposób można je udaremnić, jednocześnie ofiara jest większa, gdyż rezygnujesz ze snu na rzecz modlitwy.

Słyszac w Radiu Maryja o tych nocnych czuwaniach, które mają miejsce w ostatni piątek miesiący nieparzystych, czyli co dwa miesiące, odważyłem się zorganizować w kościele pw. Błogosławionego Jana Pawła II w Pojanie Mikuli podobne czuwanie modlitewne, które w nocy z 28 na 29 marca zgromadziło ponad 200 pielgrzymów przybyłych z północno-zachodniej i centralnej części kraju. Nie

cea de la Poiana Micului fiind deja a 81-a veghe de rugăciune. De ce noaptea? – m-am întrebat. Și am primit răspunsul: pentru că noaptea – în întuneric, simbolul păcatului – se săvârșesc cele mai multe păcate și astfel se poate contracara, dar și pentru că jertfa este mai mare, renunțând la somn în favoarea rugăciunii.

Auzind de la Radio Maria despre aceste nopți de veghe ce au loc în în ultima vineri din lunile impare din an, deci din două în două luni, am îndrăznit să organizăm și în biserica cu hramul Fericitul Ioan Paul al II-lea din Poiana Micului o astfel de veghe de rugăciune care a adunat în noaptea de 28 spre 29 martie peste 200 de pelerini veniți din nord-vestul și centrul țării. Mă feresc să dau localitățile pentru a nu omite vreuna. Oricum cel mai mare număr de pelerini, veniți cu un autocar de 65 de persoane, au fost din zona Baia Mare, prima pelerină sosită fiind de la București. Bineînțeles în acest număr „peste 200” nu sunt incluși pelerinii din comunitățile noastre din decanatul de Bucovina, pe care i-am văzut de altfel prezenți, unii stând chiar toată noaptea.

Scopul principal al nopții de veghe era așadar ispășirea pentru păcatele proprii, pentru păcatele preoților și ale persoanelor consacrate, pentru unitatea creștinilor, pentru pace în familii și în lume, ulterior adăugându-se și intenția pentru stoparea avorturilor și deci pentru apărarea dreptului la viață. Acestea sunt intențiile principale, evident fiecare pelerin vine și cu intențiile personale de rugăciune.

Programul de rugăciune de la Poiana Micului a avut în centru cele trei Sfinte Liturghii, una greco-catolică, două în ritul latin, am recitat două rozarii meditate, unul fiind cel de lumină cu meditații din scrierile Papei Ioan Paul al II-lea și am cântat alături de preoții greco-catolici Paraclisul Maicii Domnului.

Am celebrat Calea Sfintei Cruci cu momente din viața Papei Ioan Paul al II-lea, am avut un moment de adorație, ne-am rugat rugăciunea breviarului cântând psalmii, alături de tinerii comunității noastre care au fost acompaniați la orgă de Gabriel Țebrean. Nu a lipsit nici recitarea Rozariului/Coroniței la milostivirea lui Dumnezeu.

Evident, după miezul nopții, pentru a prinde puteri, am avut și un moment de agapă frățească, la care gospodinele din Poiana Micului au oferit pelerinilor sărmăluțe, cozonac, ceai și cafea. Le mulțumim pentru efort și jertfă.

wymienię miejscowości, aby nie ominąć jakiegó z nich. Tak więc najliczniejsza grupa pielgrzymów, w ilości 65 osób, przybyła autokarem z rejonu Baia Mare, natomiast pierwsza pątniczka przyjechała z Bukaresztu. Oczywiście, że do tej liczby „ponad 200” nie byli włączeni pielgrzymi z naszych wspólnot z dziekanatu bukowińskiego, którzy byli obecni i wielu z nich pozostało całą noc.

Głównym celem nocnego czuwania była pokuta za własne grzechy, za grzechy księży i osób konsekrowanych, za zjednoczenie chrześcijan, pokój w rodzinach i na świecie, dołączając później intencję o powstrzymanie aborcji, czyli obronę prawa do życia. Były to główne intencje, ale każdy pielgrzym przychodził z osobistymi intencjami modlitewnymi.

Program modlitewny w Pojanie Mikuli miał trzy Msze Święte, jedna grekokatolicka, a dwie w obrządku łacińskim, odmówiono dwie części różańca z rozważaniami. Przy tajemnicach światła rozważano rozmyślenia Papieża Jana Pawła II, śpiewano razem

A fost o noapte deosebită, nu credeam că nu voi adormi prin sacristie sau la altar, dar rugăciunea neîntreruptă m-a ținut și ne-a ținut în veghere pe cei prezenți, iar dimineața am mulțumit lui Dumnezeu că ne-a dat harul de a putea organiza cu bine acest moment de rugăciune.

Tot programul de rugăciune de la 18.00 la 6.00 dimineața a fost transmis în direct de postul Radio Maria. Le mulțumim.

Fie ca Domnul să primescă rugăciunile și jertfele noastre.

Pr. Gabriel Bucur

Zdjęcia: E. Lucaci

z księżmi grekokatolickimi pieśni dziękczynne do Matki Boskiej. Odprawiono Drogę Krzyżową z momentami z życia Jana Pawła II, była chwila adoracji, modliliśmy się modlitwą brewiarza, śpiewając psalmy razem z młodzieżą naszej wspólnoty, której akompaniował na organach Gabriel Țebrea. Oczywiście nie zabrakło koronki do Bożego Miłosierdzia.

Po północy, aby nabrać sił, zorganizowaliśmy braterską agapę, na którą gospodynie z Pojany Mikuli przygotowały pielgrzymom gołąbki, ciasto drożdżowe, herbatę i kawę.

Dziękujemy im za wysiłek i ofiarę.

Była to nadzwyczajna noc. Nie wierzyłem, że nie zasnę gdzieś w zachrystii albo przy ołtarzu, jednak nieprzerwana modlitwa trzymała mnie i nas obecnych na czuwaniu, a rano dziękowaliśmy Bogu za łaskę dobrze zorganizowanego tego modlitewnego czuwania.

Cały program modlitewny, od godz.18,00 do 6,00 rano był bezpośrednio transmitowany przez stację Radia Maryja. Dziękujemy.

Niech Pan Bóg przyjmie nasze modlitwy i ofiary.

Tlum. B. Breabăn

KALENDARIUM ROCZNIC 2014 CALENDARUL ANIVERSĂRILOR

MAJ

1 V – 10. rocznica przyjęcia Polski do Unii Europejskiej (2004); 115. rocznica urodzin **Witolda Doroszewskiego** (1899-1976), językoznawcy i leksykografa;

5 V – 195. rocznica urodzin **Stanisława Moniuszki** (1819-1872), kompozytora i twórcy polskiej opery narodowej;

6 V – 85. rocznica urodzin **Bogusława Schaeffera** (1929), kompozytora, muzykologa, dramaturga, grafika;

8 V – 70. rocznica śmierci **Tadeusza Zielińskiego** (1859-1944), badacza kultury antycznej, filozofa, jednego z największych filologów polskich;

9 V – 150. rocznica urodzin **Feliksa Brodowskiego** (1864-1934), pisarza, publicysty, krytyka literackiego;

11 V – 85. rocznica urodzin **Jerzego Jarockiego** (1929), reżysera teatralnego;

12 V – 650. rocznica wydania przez Kazimierza Wielkiego aktu fundacyjnego Akademii Krakowskiej (1364);

14 V – 30. rocznica śmierci **Andrzeja Babińskiego** (1938-1984), poety;

MAI

1 V – 10 ani de la primirea Poloniei în Uniunea Europeană (2004); 115 ani de la nașterea lui **Witold Doroszewski** (1899-1976), lingvist și lexicograf;

5 V – 195 de ani de la nașterea lui **Stanisław Moniuszko** (1819-1872), compozitor și creatorul operei naționale poloneze;

6 V – 85 de ani de la nașterea lui **Bogusław Schaeffer** (1929), compozitor, muzicolog, dramaturg, grafician;

8 V – 70 de ani de la moartea lui **Tadeusz Zieliński** (1859-1944), cercetător al culturii antice, filosof, unul din cei mai mari filologi polonezi;

9 V – 150 de ani de la nașterea lui **Feliks Brodowski** (1864-1934), scriitor, publicist, critic literar;

11 V – 85 de ani de la nașterea lui **Jerzy Jarocki** (1929), regizor de teatru;

12 V – 650 de ani de la editarea actului de fondare a Academiei din Cracovia (1364) de către Cazimir cel Mare;

14 V – 30 de ani de la moartea lui **Andrzej Babiński** (1938-1984), poet;

- 15 V** – 60. rocznica urodzin **Janusza Stokłosa** (1954), pianisty i kompozytora;
- 16 V** – 90. rocznica urodzin **Tadeusza Kubiaka** (1924-1979), poety, satyryka;
- 17 V** – 90. rocznica urodzin **Kazimierza Dejmka** (1924-2003), reżysera, dyrektora i kierownika artystycznego teatrów w Łodzi i Warszawie, ministra kultury i sztuki oraz posła na Sejm III RP;
- 18 V** – 70. rocznica zdobycia **Monte Cassino** (1944);
- 20 V** – 95. rocznica urodzin **Gustawa Herlinga-Grudzińskiego** (1919-2000), pisarza i publicysty;
- 21 V** – 100. rocznica urodzin **Kazimierza Antonowicza** (1914-2003), zasłużonego fizyka, profesora Instytutu Fizyki w Toruniu;
- 22 V** – 140. rocznica śmierci **Marii Kalergis** (1822-1874), pianistki i mecenas sztuki;
- 23 V** – 100. rocznica urodzin **Nory Szczepańskiej** (1914-2004), pisarki, autorki utworów dla młodzieży;
- 24 V** – 75. rocznica śmierci **Aleksandra Brucknera** (1856-1939), filologa, slawisty i historyka kultury;
- 25 V** – 110. rocznica urodzin **Stanisława Rogalskiego** (1904-1976), inżyniera, konstruktora lotniczego i pilota sportowego;
- 28 V** – 115. rocznica urodzin **Ireny Krzywickiej** (1899-1994), pisarki, publicystki i tłumaczki;
- 29 V** – 90. rocznica urodzin **Leszka Elektorowicza** (1924), poety, prozaika, eseisty, tłumacza;
- 30 V** – 50. rocznica śmierci **Kazimierza Lepszego** (1904-1964), historyka, redaktora „Polskiego słownika biograficznego”.
- 15 V** – 60 de ani de la nașterea lui **Janusz Stokłosa** (1954), pianist și compozitor;
- 16 V** – 90 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Kubiak** (1924-1979), poet, satiric;
- 17 V** – 90 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Dejmek** (1924-2003), regizor, director și conducător artistic al teatrelor din Łódź și Varșovia, ministrul culturii și artelor și deputat în Seimul celei de a III-a Republici;
- 18 V** – 70 de ani de la cucerirea colinei **Monte Cassino** (1944);
- 20 V** – 95 de ani de la nașterea lui **Gustaw Herling-Grudziński** (1919-2000), scriitor și publicist;
- 21 V** – 100 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Antonowicz** (1914-2003), fizician merituos, profesor la Institutul de Fizică din Toruń;
- 22 V** – 140 de ani de la moartea **Mariei Kalergis** (1822-1874), pianistă și mecena al artei;
- 23 V** – 100 de ani de la nașterea **Norei Szczepańska** (1914-2004), scriitoare, autoare de creații pentru tineri;
- 24 V** – 75 de ani de la moartea lui **Aleksander Bruckner** (1856-1939), filolog, slavist și istoric al culturii;
- 25 V** – 110 ani de la nașterea lui **Stanisław Rogalski** (1904-1976), inginer, constructor de avioane și pilot sportiv;
- 28 V** – 115 ani de la nașterea **Irenei Krzywicka** (1899-1994), scriitoare, publicistă și traducătoare;
- 29 V** – 90 de ani de la nașterea lui **Leszek Elektorowicz** (1924), poet, prozator, eseist, traducător;
- 30 V** – 50 de ani de la moartea lui **Kazimierz Lepszy** (1904-1964), istoric, redactor al „Dicționarului biografic polonez”.

Kronika bukowińskich Polaków

1913

Cronica polonezilor bucovineni

Kwiecień

04.02. – **Czerniowce**, sala Domu Polskiego: Miejscowe kółko amatorskie pod kierunkiem Niewiadomskiego wystawiło komedię Michała Bałuckiego „Radcy pana radcy”. Dochód przeznaczono na potrzeby boiska sokolego.

04.02. – **Czerniowce**, szkoła miejska z polskim i niemieckim językiem wykładowym przy ul. Wydziału Krajowego: Stosownie do uchwały sprzed pięciu lat Rada Miejska na wniosek dr. Stanisława Kwiatkowskiego postanowiła rozpocząć unarodowianie czerniowieckiego szkolnictwa, poczynając od przedmieścia Kaliczanka. Rada Miejska ponadto uchwaliła obsadzić miejsce katechety, zwolnione przez ks. Feliksa Żelewskiego, ks. Kazimierzem Jakubowskim.

04.03. – **Czerniowce**: Rada Szkolna Krajowa mianowała nauczycielami Jana Grońskiego z Oszechlibów dla Oroszen, Aureliana Kudłę w Piotrowcach Dolnych,

Aprilie

04.02. – **Cernăuți**, sala Casei Polone: Cercul de amatori din localitate condus de Niewiadomski a pus în scenă comedia lui Michał Bałucki „Consilierii domnului consilier”. Venitul a fost destinat nevoilor terenului Asociației „Sokół”.

04.02. – **Cernăuți**, școala orășenească cu predare în limbile polonă și germană de pe str. Wydział Krajowy: Conform deciziei din urmă cu cinci ani a Consiliului Orășenesc la propunerea dr. Stanisław Kwiatkowski a decis începerea naționalizării învățământului cernăuțean, începând de la periferia Caliceanca. Consiliul Orășenesc a decis să numească pe locul catehetului pr. Feliks Żelewski pe pr. Kazimierz Jakubowski.

04.03. – **Cernăuți**: Consiliul Școlar al Țării a numit învățătorii Jan Groński din Oszechlibów în Orășeni, pe Aurelian Kudła în Pătrăuții de Jos, pe Maria Lewicka

Marię Lewicką w Rarańczy dla Kliwodyna, Józefa Dospila – profesorem gimnazjum w Kocmaniu. Ponadto przyznała subwencję 2000 kor. na budowę szkoły gminnej w Nowym Solańcu oraz pożyczkę 8000 kor. na budowę szkoły w gminie Kaczyka.

04.<05. – Czerniowce: Uczennica II roku czerniowieckiego seminarium nauczycielskiego Matylda Bubluk ofiarowała „12 ślicznych tomów”, uczeń III klasy Gimnazjum Polskiego Stefan Mikolaszek – jedną książkę, a profesor seminarium nauczycielskiego ks. rada Aleksander Opolski – 10 kor. na oprawę książek na rzecz Prywatnej Biblioteki dla Młodzieży i Nauczycielstwa Polskiego.

04.05. – Czerniowce: Ukazał się 14. numer 32. rocznika „Gazety Polskiej”. W Kronice podano porządek nabożeństw wielkotychodniowych w rzymskokatolickim kościele parafialnym i w kościele OO. Jezuitów oraz wiadomość, że krakowski zakład witrażów S. Żeleńskiego na zamówienie długopolskiej cerkwi prawosławnej wykonał witraże i mozaikę. Nadto w dziale ogłoszeń S. Podsudek i Ska (Czerniowce ul. Ratuszowa 17) polecał świeże wyroby masarskie i wędliny.

04.05. – Czerniowce, Dom Polski: Pod przewodnictwem prezesa Józefa Strassera odbyło się walne zgromadzenie członków Stowarzyszenia Rękodzielników Polskich „Gwiazda”. Po wysłuchaniu sprawozdań i dyskusji z udziałem Paneckiego, Swanna, Siarczyńskiego i Sokalskiego do wydziału wybrano: Blondowskiego, Kobusiewicza, Schwanna (ponownie) i Strassera.

04.06. – Czerniowce, Polska Kasa Rękodzielnicza: Na zaproszenie dyrekcji Kasy Rękodzielniczej Antoni Kamiński zreferował sytuację finansową i położenie rękodziela polskiego na Bukowinie. Dyskutowali: Duszeńko, Panecki, Schwann, Sokalski, F. Strasser, J. Strasser i Strzałkowski.

04.06. – Czerniowce: Bukowiński Wydział Krajowy ustanowił komisje chowu koni dla poszczególnych powiatów na okres trzyletni (1914-1916). Prezesami tych komisji zostali: Witold Krzysztofowicz (właściciel dóbr w Karapczowie n/Czeremoszem) – dla pow. waszkowieckiego, a wiceprezesem Emil Bohosiewicz (właściciel dóbr w Baniłowie n/Czeremoszem); Stanisław Bohosiewicz (właściciel dóbr w Milijowie) – dla pow. wyżnickiego.

04.08. – Czerniowce: Przy licznych udziałach publiczności odbył się pogrzeb Kajetana Józefowicza, zmarłego w wieku lat 79 właściciela ziemskiego. Kondukt pogrzebowy prowadził ks. kan. Andrzej Łukasiewicz.

04.08. – Czerniowce: Urządzony przez Towarzystwo Muzyczne koncert religijny. Soliści, chór mieszany i orkiestra wykonali „Requiem” Mozarta. Koncert odbył się z inicjatywy dr. Bazylego Duzinkiewicza. Wziął w nim udział m.in. solista dr Franciszek Wicentowicz (tenor).

din Rarancea în Clivodeni, pe Józef Dospil profesor la gimnaziul din Cozmeni. A acordat o subvenție de 2000 c. pentru construirea școlii comunale în Solonețu Nou și un împrumut de 8000 c. pentru construirea școlii din comuna Cacica.

04.<05. – Cernăuți: Eleva în anul II a școlii pedagogice din Cernăuți – Matylda Bubluk a oferit „12 volume splendide”, elevul cl. a III-a a Gimnaziului Polonez Stefan Mikolaszek – 1 carte, iar profesorul școlii pedagogice pr. consilier Aleksander Opolski – 10 c. pentru legarea cărților pentru Biblioteca Particulară pentru Tineri și Cadre Didactice Poloneze.

04.05. – Cernăuți: A apărut nr. 14/32 al anuarului „Gazetei Polone”. În Cronică este dat programul liturghiilor în sâmbăta mare, în biserica parohială romano-catolică și în biserica Iezuiților precum și anunțul că atelierul de vitralii al lui S. Żeleński a executat vitralii și mozaicul pentru biserica ortodoxă din Câmpulung Moldovenesc. La Anunțuri S. Podsudek și Ska (Cernăuți, str. Primăriei nr. 17) a recomandat produse proaspete și mezeluri.

04.05. – Cernăuți, Casa Polonă: Sub conducerea președintelui Józef Strasser a avut loc adunarea generală a Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda”. După audierea dărilor de seamă și discuții cu participarea lui Panecki, Swann, Siarczyński și Sokalski, în conducere au fost aleși: Blondowski, Kobusiewicz, Schwann (reales) și Strasser.

04.06. – Cernăuți, Casa Meșteșugărească Polonă: La invitația direcțiunii Casei Meșteșugărești Antoni Kamiński a prezentat situația financiară și a meșteșugului polonez în Bucovina. Au vorbit: Duszeńko, Panecki, Schwann, Sokalski, F. Strasser, J. Strasser și Strzałkowski.

04.06. – Cernăuți: Conducerea Bucovineană a Țării a stabilit comisia de creștere a cailor pentru diferite districte pe trei ani (1914-1916). Președinți ai acestor comisii au fost aleși: Witold Krzysztofowicz (proprietar al moșiei Cărăpceni pe Ceremuș) – pentru districtul Vășcăuți, iar vicepreședinte Emil Bohosiewicz (proprietar al moșiei Bănila pe Ceremuș), Stanisław Bohosiewicz (proprietar al moșiei din Milijów) – pentru districtul Vijnița.

04.08. – Cernăuți: Cu participarea unui numeros public, a avut loc înmormântarea lui Kajetan Józefowicz, decedat la vârsta de 79 de ani, moșier. Cortegiul funerar a fost condus de pr. canonic Andrzej Łukasiewicz.

04.08. – Cernăuți: Societatea Muzicală a organizat un concert religios. Soliștii, corul mixt și orchestra au executat „Requiem” de Mozart. Concertul a avut loc din inițiativa dr. Bazylei Duzinkiewicz. La el a participat, printre alții, solistul dr. Franciszek Wicentowicz (tenor).

04.09. – Czerniowce: Ukazał się 15. numer 32. rocznika „Gazety Polskiej”. W Kronice podano wiadomość, iż Rada Szkolna Krajowa wyraziła zgodę na otwarcie prywatnej szkoły ludowej TSL z polskim językiem wykładowym w Starej Hucie. Szkoła ta powstała z inicjatywy i staraniem czerniowieckiego Koła TSL z dr. Stanisławem Kwiatkowskim jako prezesem. Szkoła miała być utrzymywana kosztem Koła TSL. Opublikowano też podpisaną przez prof. Józefa Kallenbacha odezwę Komitetu dla Uczczenia Pamięci Marii Konopnickiej. W dziale ogłoszeń tego numeru Księgarnia Uniwersytecka H. Pardiniego poleciła uwadze świeżo wydaną książkę Ottona Mieczysława Żukowskiego „Bukowina pod względem topograficznym, statystycznym i historycznym, ze szczególnym uwzględnieniem żywiołu polskiego”.

04.10. – Czerniowce: Staraniem polskiego posła ludowego dr. Stanisława Kwiatkowskiego obdzielono kilkadziesiąt polskich rodzin rzemieślniczych kwotami 10-15 kor. na wielkanocne święta, a ok. 150 biednym ufundowano bezpłatne obiady w kuchni ludowej.

04.11. – Czerniowce, sala biblioteczna Domu Polskiego: Sekcja dobroczynności TBPiCP z przewodniczącym ks. Leopoldem Schweigerem i czynnymi członkiniami (Zygmuntowa Kaczmarowska, Malikiewiczówna, Merzowiczowa, Sołtyńska, Warteresiewiczowa, Wörfłówna) urządziła święcone dla kilkadziesiątu polskich rodzin pozostających pod stałą opieką sekcji. Ofiary pieniężne i w naturze przyjmowały: Michałowa Warteresiewiczowa i Bronisława Rapfowa.

04.<12. – Czerniowce: Przed miejscową komisją egzaminacyjną dla nauczycieli szkół średnich z geografii i historii jako przedmiotów głównych złożył egzamin Stanisław Roch Przeździecki, posiadający również kwalifikacje do nauczania gimnastyki w szkołach średnich.

04.<12. – Czerniowce: Proboszcz parafii Głęboka ks. Józef Janiszewski ofiarował Bibliotece dla Młodzieży i Nauczycielstwa Polskiego 47 książek wartości 40 kor. Bursie Katolickiej im. Issakowicza ofiarował natomiast 35 książek.

04.12. – Czerniowce: Podczas sumy pontyfikalnej w kościele Podwyższenia Krzyża Świętego chór Towarzystwa Muzyki Kościelnej pod kierownictwem dyr. Hornera wykonał mszę Fr. Schuberta G-dur, z towarzyszeniem orkiestry smyczkowej.

04.<16. – Czerniowce: Absolwent filozofii Józef Czownicki złożył przed miejscową komisją egzaminacyjną egzamin nauczycielski dla szkół średnich z matematyki i fizyki jako przedmiotów pobocznych.

04.17. – Czerniowce, Dom Polski: Posiedzenie wydziału TBPiCP pod przewodnictwem prezesa dr. Stanisława Kwiatkowskiego. Ze względu na ważność spraw wymagających porady prawnej w obradach uczestniczyli notariusz Adam Rupprecht i dr Wojciech Trompeteur. Uchwalono gremialnym udziałem we Mszy Świętej w rzymskokatolickim kościele parafialnym

04.09. – Cernăuți: A apărut nr. 15/32 al anuarului „Gazetei Polone”. În „Cronică” se anunță că Consiliul Școlar al Țării a aprobat deschiderea școlii populare particulare a SȘP cu limba de predare polonă în Huta Veche. Această școală a luat ființă din inițiativa și prin strădania Cercului SȘP din Cernăuți cu dr. Stanisław Kwiatkowski ca președinte. Școala avea să fie întreținută de Cercul SȘP. De asemenea, s-a publicat chemarea Comitetului pentru Cinstirea Memoriei Mariei Konopnicka semnată de prof. Józef Kallenbach. La anunțuri, în acest număr Librăria Universitară a lui H. Pardini recomandă nou apăruta carte a lui Otton Mieczysław Żukowski „Bucovina din punct de vedere topografic, statistic și istoric, cu considerații deosebite asupra elementului polonez”.

04.10. – Cernăuți: prin strădania deputatului popular polonez dr. Stanisław Kwiatkowski a împărțit câtorva zeci de familii de meșteșugari polonezi câte 10-15 c. pentru Paște, iar la aprox. 150 de săraci li s-au oferit prânzuri gratuite din bucătăria populară.

04.11. – Cernăuți, sala Bibliotecii Casei Polone: Secția caritativă a APAF și L cu președintele pr. Leopold Schweiger și activele membre (Zygmuntowa, Kaczmarowska, Malikiewiczówna, Merzowiczowa, Sołtyńska, Warteresiewiczowa, Wörfłówna) a organizat împărțirea cu oul sfințit pentru câteva zeci de persoane aflate sub permanenta grijă a Secției. Donațiile în bani și în natură au fost primite de: Michałowa Warteresiewiczowa și Bronisława Rapfowa.

04.<12. – Cernăuți: În fața comisiei de examinare pentru profesorii școlilor medii la geografie și istorie ca obiecte principale a dat examen Stanisław Roch Przeździecki având și calificarea pentru predarea gimnasticii în școlile medii.

04.<12. – Cernăuți: Parohul din Adâncata – pr. Józef Janiszewski a donat Bibliotecii pentru Tineret și Cadrele Didactice Poloneze 47 de cărți în valoare de 40 c. Iar Internatului Catolic „Issakowicz” i-a donat 35 de cărți.

04.12. – Cernăuți: În timpul slujbei pontificale din biserica Înălțarea Sfintei Cruci, corul Societății Muzicii Bisericești dirijat de Horner a executat liturgia lui Fr. Schubert în Sol major acompaniat de orchestra de coarde.

04.<16. – Cernăuți: Absolventul al facultății de filosofie Józef Czownicki a dat examen în fața comisiei de examinare a cadrelor didactice pentru școlile medii la matematică și fizică ca obiecte secundare.

04.17. – Cernăuți, Casa Polonă: Ședința conducerii APAF și L sub conducerea președintelui dr. Stanisław Kwiatkowski. Din cauza importanței problemelor ce pretindeau consiliere juridică, la dezbateri au luat parte notarul Adam Rupprecht și dr. Wojciech Trompeteur. S-a decis participarea în număr mare în biserica parohială romano-catolică Înălțarea Sfintei Cruci la

Podwyższenia Krzyża Świętego uroczyste obchodzą święto Królowej Korony Polskiej, a w Domu Polskim – rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja.

04.19. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Walne zgromadzenie członków TBPiCP.

04.19. – Czerniowce: Święcone wychowanków Bursy Rzemieślniczej im. J. Kilińskiego urządzone przez wydział Towarzystwa Bursy. Przemawiał katecheta ks. Jan Witek i prezes Michał Trzeciński. Wydział podziękował Binderowej, Goreckiemu, Kremerowej, Kucharczykowej, Lesieckiemu i Trzecińskiemu, którzy wiktuałami i gotówką przyczynili się do urządzenia święconego.

04.19. – Czerniowce: Święcone dla członków Towarzystwa Polskiej Młodzieży Przemysłowej oraz licznych gości. Przemawiali: kapelan Towarzystwa i katecheta ks. Jan Witek, Strzałkowski w imieniu TBPiCP, Golecki z „Gwiazdy”, Dutkowski w imieniu polskiej młodzieży szkół średnich. Przy sposobności zbierano ofiary na sztandar Towarzystwa.

04.30. – Czerniowce: Ukazał się 21. numer 32. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim sprawozdanie „Walne zgromadzenie Czytelni Polskiej w Czerniowcach” oraz doniesienie: „Na obchód Konstytucji 3-go Maja przygotowano duży zapas odznak narodowych, które będzie można nabyć w dniu obchodu w Domu Polskim”.

dr Jan Bujak – Kraków

solemnitatea sărbătorii Reginei Coroanei Poloniei, iar la Casa Polonă – aniversarea votării Constituției din 3 Mai.

04.19. – Cernăuți, sala Casei Polone: Adunarea generală a membrilor APAF și L.

04.19. – Cernăuți: Împărțirea cu oul sfințit a elevilor Internatului Meșteșugăresc „J. Kiliński” organizată de conducerea Asociației Internatului. A vorbit catehetul pr. Jan Witek și președintele Michał Trzeciński. Conducerea a mulțumit doamnelor Binderowa, Kremerowa, Kucharzykowa și lui Gorecki, Lesiecki și Trzeciński care, cu alimente și bani, au contribuit la organizarea acțiunii.

04.19. – Cernăuți: Împărțirea cu oul sfințit pentru membrii Asociației Tineretului Meșteșugăresc Polonez și pentru numeroșii oaspeți. Au vorbit capelanul Asociației și catehetul pr. Jan Witek, Strzałkowski în numele APAF și L, Golecki de la „Gwiazda”, Dutkowski în numele tineretului polonez de la școlile medii. Cu ocazia întâlnirii s-au adunat donații pentru stindardul Asociației.

04. 30. – Cernăuți: A apărut nr. 21/32 al anuarului „Gazetei Polone”, iar în el darea de seamă „Adunarea generală a Societății Polone de Lectură din Cernăuți” precum și comunicatul „Pentru sărbătorirea Constituției din 3 Mai s-a pregătit o mare cantitate de insigne naționale ce vor putea fi procurate în ziua sărbătorii la Casa Polonă”.

Trad. St. Iachimovschi

CZŁOWIEK, KTÓRY „CHCIAŁ POWSTRZYMAĆ HOLOKAUST”

Rok 2014 został ustanowiony przez Sejm Rokiem Jana Karskiego, emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego, człowieka, który „chciał powstrzymać holokaust”. 24 kwietnia przypada 100 setna rocznica urodzin tego wielkiego Polaka.

„Jubileusz stanowi okazję do oddania hołdu jednemu z najwybitniejszych Polaków XX wieku, bohaterowi II wojny światowej, Sprawiedliwemu wśród Narodów Świata, obywatelowi Stanów Zjednoczonych, Honorowemu Obywatelowi Państwa Izrael” – napisano w uchwale.

Przypomniano, że pełniąc rolę emisariusza Polskiego Państwa Podziemnego dostarczył w 1942 r. przywódcom i rządowi państw alianckich udokumentowany raport o tragicznej sytuacji Żydów prowadzonej przez niemieckich okupantów. W raporcie znajdowała się także prezentacja Polskiego Państwa Podziemnego oraz jego unikatowego charakteru w skali okupowanej Europy.

„Świadectwo życia, misji i dzieła uczyniło profesora Karskiego wybitną postacią w skali międzynarodowej, a bogate dziedzictwo, jakie pozostawił posiada wymiar ponadczasowy, będąc moralnym

OMUL CARE „A VRUT SĂ OPREASCĂ HOLOCAUSTUL”

Seimul a declarat anul 2014, Anul Jan Karski, emisar al Statului Polonez Clandestin, omul care „a vrut să oprească holocaustul”. Pe 24 aprilie se împlinesc 100 de ani de la nașterea acestui mare polonez.

„Jubileul constituie o ocazie de a aduce un omagiu unuia dintre cei mai de seamă polonezi ai secolului al XX-lea, eroului celui de-al doilea război mondial, celui declarat Drept printre Popoarele Lumii, cetățeanului Statelor Unite, Cetățeanului de Onoare al Statului Israel” – se scrie în hotărâre.

S-a amintit că îndeplinind rolul de emisar al Statului Polonez din Clandestinitate, a transmis în anul 1942 conducătorilor și guvernelor statelor aliate un raport documentat despre situația tragică a evreilor, provocată de ocupația germani. În raport s-a prezentat, de asemenea, Statul Polonez din Clandestinitate, precum și caracterul lui unic pe scara Europei ocupate.

„Mărturia vieții, misiunii și a faptelor a făcut din profesorul Karski un personaj eminent la scară internațională, iar moștenirea bogată pe care a lăsat-o are o dimensiune peste timpuri, fiind un reper moral pentru generațiile viitoare” – se subliniază.

drogowskazem dla przyszłych pokoleń” – podkreślono.

Jan Karski (właściwie Jan Koziński) urodził się 24 kwietnia 1914 r. w Łodzi. Po ukończeniu w 1935 r. studiów prawnych i dyplomatycznych na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie pracował jako urzędnik Ministerstwa Spraw Zagranicznych. We wrześniu 1939 r., jako żołnierz artylerii konnej, dostał się do niewoli radzieckiej. Dwa miesiące później zbiegł z transportu i wrócił do Warszawy, gdzie rozpoczął działalność konspiracyjną. Ze względu na doskonałą pamięć i znajomość języków obcych powierzono mu obowiązki kuriera władz Państwa Podziemnego. W styczniu 1940 r. udał się do Paryża i Angers.

W czasie kolejnej misji do Francji został aresztowany przez Gestapo. Po brutalnych przesłuchaniach próbował popełnić samobójstwo, obawiając się, że podczas kolejnych tortur może zdradzić Niemcom istotne informacje. Odratowany, trafił do więziennego szpitala, z którego został uwolniony dzięki akcji Związku Walki Zbrojnej.

W 1942 r. pod pseudonimem Jan Karski wyruszył w kolejną misję, tym razem do Wielkiej Brytanii i USA. Jednym z głównych zadań było poinformowanie aliantów o tragicznej sytuacji ludności żydowskiej pod okupacją niemiecką. Zbierając informacje na ten temat, dwukrotnie przedostał się do warszawskiego getta i obozu przejściowego w Izbicy.

Wstrząsającą relację świadka przekazał wielu amerykańskim i brytyjskim politykom, dziennikarzom i artystom. Spotkał się m.in. z szefem brytyjskiego MSZ Anthony Edenem i prezydentem USA Franklinem Delano Rooseveltem. Jednak jego dramatyczne apele o ratunek dla narodu żydowskiego nie przyniosły rezultatów.

Po wojnie Karski pozostał na emigracji w USA. Podjął studia z zakresu nauk politycznych i obronił doktorat na Uniwersytecie Georgetown, gdzie przez dalsze 40 lat wykładał stosunki międzynarodowe i teorię komunizmu. Wśród jego studentów był m.in. przyszły prezydent Bill Clinton.

Karski był autorem kilku książek. Jedną z nich – „Tajne państwo” – została opublikowana w 1944 r. i opowiada o Polskim Państwie Podziemnym, wojennych losach Karskiego – misjach kurierskich, ujęciu przez Gestapo, torturach i uwolnieniu przez podziemie.

Karski otrzymał wiele prestiżowych wyróżnień, m.in. tytuł Sprawiedliwy wśród Narodów Świata,

Jan Karski (de fapt Jan Koziński) s-a născut la 24 aprilie 1914 la Łódź. După absolvirea, în anul 1935, a studiilor de drept și diplomație la Universitatea „Jan Kazimierz” din Lvov, a lucrat ca funcționar la Ministerul Afacerilor Externe. În septembrie 1939, ca militar de artilerie trasă de cai, a căzut prizonier la sovietici. Două luni mai târziu a fugit din tren și s-a întors la Varșovia unde a început activitatea conspirativă. Datorită memoriei extraordinare și cunoașterii limbilor străine, i s-a încredințat sarcina de a fi emisar al autorităților Statului

Polonez din Clandestinitate. În ianuarie 1940 s-a deplasat la Paris și Angers.

În timpul misiunii următoare în Franța, a fost arestat de către Gestapo. După interogatoriile brutale a încercat să se sinucidă, temându-se că în timpul torturilor următoare ar putea să trădeze germanilor informații importante. Salvat, a ajuns în spitalul închisorii de unde a fost eliberat datorită acțiunii Uniunii Lupta Înarmată.

În anul 1942 sub pseudonimul Jan Karski a pornit în următoarea misiune, de data aceasta în Marea Britanie și SUA. Una din principalele sarcini a fost informarea aliaților despre situația tragică a populației evreiești sub ocupația germană. Pentru a aduna informații pentru aceasta, a intrat de două ori în getoul din Varșovia și în lagărul intermediar din Izbica.

A transmis informații cutremurătoare, ca martor, multor politicieni, ziariști și artiști britanici și americani. S-a întâlnit, printre alții, cu șeful MAE britanic, Anthony Eden și cu președintele SUA, Franklin Delano Roosevelt. Totuși apelurile lui dramatice pentru salvarea poporului evreu n-au dat rezultate.

După război, Karski a rămas în străinătate, în SUA. A început studiile în domeniul științelor politice și a susținut doctoratul la Universitatea Georgetown unde, în următorii 40 de ani, a predat relații internaționale și teoria comunismului. Printre studenții lui a fost viitorul președinte Bill Clinton.

Karski a fost autorul câtorva cărți. Una dintre ele, „Statul clandestin”, a fost publicată în anul 1944 și descrie Statul Polonez din Clandestinitate, destinul de război al lui Karski – misiunile de curierat, prinderea de către Gestapo, torturile și eliberarea sa de către Uniunea Lupta Înarmată.

Karski a primit multe distincții de prestigiu, printre altele, titlul Drept printre Națiunile Lumii, multe

liczne doktoraty honoris causa, był kawalerem Orderu Orła Białego i honorowym obywatelem Izraela. Zmarł w 2000 r. w Waszyngtonie. Podczas uroczystości żałobnych hołd oddali mu prezydenci USA i Polski – Bill Clinton i Aleksander Kwaśniewski.

Osobę i dzieło Karskiego od 2010 r. w Polsce i na świecie przybliży Muzeum Historii Polski. Prowadzi specjalny program „Jan Karski. Niedokończona Misja”. W jego ramach zrealizowano dziesiątki projektów w Polsce i za granicą. Program ten uzyskał honorowy patronat prezydenta Bronisława Komorowskiego.

W związku z ogłoszeniem roku 2014 Rokiem Jana Karskiego Ministerstwo Spraw Zagranicznych, polskie placówki dyplomatyczne oraz organizacje społeczne zaplanowały wiele wydarzeń rocznicowych. Jako preludeum do obchodów rocznicowych, w głównym gmachu Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku zorganizowano wystawę „Jan Karski – człowiek wolności”. Na ekspozycji znalazły się 22 anglojęzyczne plansze opisujące życie słynnego emisariusza – od lat spędzonych w rodzinnej Łodzi, poprzez studia, czas wojny i jego działalność powojenną.

Podobną wystawę zaprezentowano 8 stycznia w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Jej otwarcie zostało poprzedzone konferencją, w której wzięli udział historycy, politycy, dziennikarze i publicyści z całej Unii Europejskiej.

Natomiast w listopadzie w Warszawie odbędzie się międzynarodowa konferencja poświęcona historycznej roli Jana Karskiego w informowaniu Aliantów o losie Żydów w okupowanej Polsce.

W ramach uroczystych obchodów Fundacja Edukacyjna Jana Karskiego planuje szereg inicjatyw w Polsce i poza jej granicami, m.in. konferencję w partnerstwie z Uniwersytetem Georgetown w Waszyngtonie oraz Uniwersytetem Loyola w Chicago, wybicie serii monet poświęconych Janowi Karskiemu przez Narodowy Bank Polski oraz powołanie Programu Stypendialnego, którego patronem będzie Jan Karski.

Ponadto Muzeum Historii Polski przez cały rok będzie organizowało Dni Karskiego w wielu miastach Polski.

doctorate honoris causa, a fost cavalier al Ordinului Vulturul Alb și cetățean de onoare al Israelului. A murit în anul 2000 la Washington. La ceremoniile de înmormântare, i-au adus omagiu președinții SUA și Poloniei – Bill Clinton și Aleksander Kwaśniewski.

Persoana și opera lui Karski, din anul 2010, sunt prezentate în Polonia și în lume de către Muzeul Istoriei Poloniei. Muzeul are un program special „Jan Karski. Misiune Neterminată”. În cadrul lui au fost realizate zeci de proiecte în Polonia și în străinătate. Programul acesta se află sub patronajul de onoare al președintelui Bronisław Komorowski.

În legătură cu declararea anului 2014, Anul Jan Karski, Ministerul Afacerilor Externe, misiunile diplomatice poloneze, precum și organizațiile obștești au planificat multe evenimente aniversare. Ca preludeu pentru celebrarea aniversării, în clădirea principală a Organizației Națiunilor Unite din New York, a fost organizată o expoziție „Jan Karski – omul libertății”. Au fost expuse 22 de planșe în limba engleză, descriind viața renumitului emisar – de la anii petrecuți la Łódź, orașul lui natal, la perioada de studii, perioada războiului și activitatea lui de după război.

O expoziție similară a fost prezentată pe 8 ianuarie în Parlamentul Europei de la Bruxelles. Deschiderea ei a fost precedată de o conferință la care au participat istorici, politicieni, ziariști și publiciști din toată Uniunea Europeană.

În schimb, în noiembrie, la Varșovia va avea loc o conferință internațională dedicată rolului istoric al lui Jan Karski în informarea Aliaților despre soarta evreilor din Polonia ocupată.

În cadrul manifestărilor solemne, Fundația Educativă Jan Karski planifică un șir de inițiative în Polonia și în afara granițelor ei, printre altele, conferințe în parteneriat cu Universitatea Georgetown din Washington, precum și cu Universitatea Loyola din Chicago, emiterea unei serii de monezi dedicate lui Jan Karski de către Banca Națională a Poloniei, precum și înființarea Programului de Burse al cărui patron va fi Jan Karski.

În afară de aceasta, Muzeul de Istorie va organiza pe parcursul anului, Zilele Karski în mai multe orașe din Polonia.

Barbara Breabăn

Moment polonez la Salonul de Carte și Muzică

Între zilele 19 și 23 martie „Dom Polski”-București a participat la Salonul de Carte și Muzică, care a avut loc la Palatul Copiilor din Capitală. În ziua de sâmbătă 22 martie comunitatea polonezilor le-a oferit invitaților și vizitatorilor Salonului un spectacol cu specific polonez. În cuvântul de deschidere președintele

Akcent polski podczas Salonu książki i muzyki

Mîndy 19 a 23 marca „Dom Polski” z Bukaresztu uczeștniczyl w Salonie KsiąŹki i Muzyki, który miał miejsce w Pałacu Dzieci, w stolicy. W sobotę 22 marca środowisko polskie przedstawiło gościom i uczestnikom Salonu typowo polski spektakl. W słowie wstępnyim prezes Domu Polskiego w Bukareszcie

Dom Polski – București Bogdan Polipciuc a mulțumit Departamentului de Relații Interetnice pentru amabila invitație pe care a transmis-o organizației noastre de a participa la această manifestare printr-un stand al publicațiilor comunității poloneze din România și printr-un „Moment Polonez” de muzică și poezie. „Momentul Polonez” a fost prezentat de Mariana Gamazeliuc în limba polonă și de domnișoara Daniela Niculescu în română. După cuvântul de deschidere, Lara Răuță și Ines Popescu au interpretat în limba polonă „Catehismul copilului polonez” de Władysław Belza. Este o poezie pe care generații de copii polonezi o învățau pe dinafară încă înainte de cucerirea, după 123 de ani, a independenței, la 11 noiembrie 1918. Varianta în limba română a acestei poezii îi aparține lui Bogdan Polipciuc și a fost interpretată de doi băieți din comunitatea noastră, Eric Popescu și Sașa Răuță care participă la cursurile de limbă polonă de la sediul Dom Polski – București, conduse de doamna Marzena Domańska.

În program a urmat un dans contemporan cu pași împrumutați din dansuri tradiționale poloneze, pe bucata muzicală intitulată „L’Aurore” a cunoscutului compozitor de muzică de film Zbigniew Preisner. A urmat poezia „Polak stary”, („Bătrânul polonez”)

Bogdan Polipciuc a mulțumit Departamentului de Relații Interetnice pentru amabila invitație pe care a transmis-o organizației noastre de a participa la această manifestare printr-un stand al publicațiilor comunității poloneze din România și printr-un „Moment Polonez” de muzică și poezie. „Momentul Polonez” a fost prezentat de Mariana Gamazeliuc în limba polonă și de domnișoara Daniela Niculescu în română. După cuvântul de deschidere, Lara Răuță și Ines Popescu au interpretat în limba polonă „Catehismul copilului polonez” de Władysław Belza. Este o poezie pe care generații de copii polonezi o învățau pe dinafară încă înainte de cucerirea, după 123 de ani, a independenței, la 11 noiembrie 1918. Varianta în limba română a acestei poezii îi aparține lui Bogdan Polipciuc și a fost interpretată de doi băieți din comunitatea noastră, Eric Popescu și Sașa Răuță care participă la cursurile de limbă polonă de la sediul Dom Polski – București, conduse de doamna Marzena Domańska.

Năstăpnie wykonano współczesny taniec, z krokami zapożyczonymi z tradycyjnych tańców polskich, oparty na muzyce zatytułowanej „L’Aurore”, znanego kompozytora muzyki filmowej Zbigniewa Preisnera. W dalszej części zaprezentowano wiersz „Polak stary” autorstwa Bogdana Polipciuca i wyko-

scrisă de Bogdan Polipciuc și interpretată în română și polonă de Wanda Polipciuc și Mariana Gamazeliuc. În încheiere poemul „Lokomotywa” al lui Julian Tuwim a fost interpretat de doamna Anca Stroescu și Bogdan Valasciuc, cu varianta în limba română în traducerea regretatului profesor Ioan Petrică, fost membru al comunității noastre.

„Momentul Polonez” de la Salonul de Carte și Muzică a fost o bucurie pentru cei prezenți, în cea mai mare parte tineri, dar și vârstnici, care și-au amintit de rădăcinile lor poloneze și s-au apropiat încă o dată de câteva dintre prețioasele elemente ale bogatei și interesantei culturi poloneze.

Gabriel Klimowicz

Zdjęcia: C. Ilescu

nany, w języku rumuńskim i polskim, przez Wandę Polipciuc i Marianę Gamazeliuc. Na zakończenie wiersz „Lokomotywa” Juliana Tuwima, w języku rumuńskim został wykonany przez panią Ankę Stroescu i Bogdana Valasciuc w tłumaczeniu nieodżałowanego profesora Ioana Petrică, byłego członka naszej wspólnoty.

„Akcent polski” podczas Salonu Książki i Muzyki był dla obecnych momentem radości, w większości młodych, ale i starszych, którzy przypomnieli sobie o swoich polskich korzeniach i jeszcze raz przybliżyli się do kilku cennych elementów bogatej i ciekawej polskiej kultury.

Tlum. B. Breabăn

**PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA**

**FRUMOASĂ ESTE
POLONIA NOASTRĂ**

POLSKIE OBIEKTY NA LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO – WIELICZKA

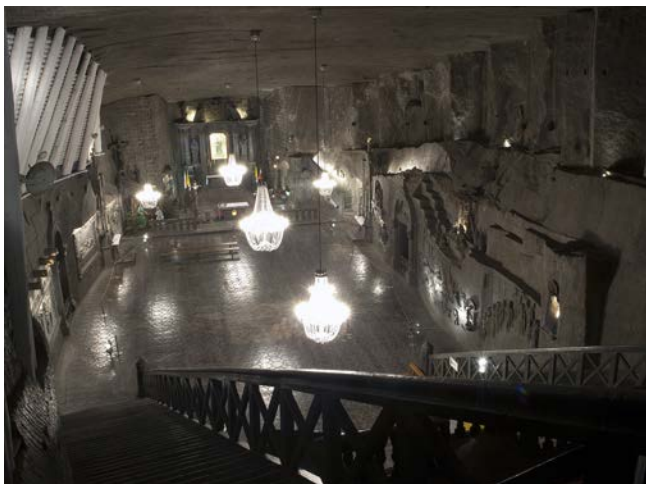
**Kierat polski w ekspozycji
Muzeum Żup Krakowskich**

OBIECTIVE POLONEZE DE PE LISTA PATRIMONIULUI MONDIAL UNESCO – WIELICZKA

Obiectiv înscris pe Lista Patrimoniului Mondial din 1978, adică unul din primele 12 obiective din lume. În anul 2013 înscrisul a fost lărgit de Mina de Sare din Bochnia și Castelul de Sare din Wieliczka, schimbând denumirea în Minele de Sare Regale din Wieliczka și Bochnia. Mina este activă fără întrerupere de la jumătatea secolului al XIII-lea. S-au exploatat aici peste 20 de milioane de tone de sare și, ca o consecință, au apărut goluri de abataj în lungime de 300 km.

Legenda spune că totul a început de la regina Kinga. A primit de la tatăl ei, regele Ungariei, o mină de sare în Maramureș. Ca o doamnă evlavioasă ce era, n-a dorit pentru sine niciun fel de lucruri prețioase și bogății. A cerut numai sare pentru poporul pe care îl lua

Miejsce wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa w 1978 r., czyli jako jedno z pierwszych 12 obiektów na świecie. W 2013 r. wpis rozszerzono o Kopalnię Soli w Bochni i Zamek Żupny w Wieliczce, zmieniając nazwę na Królewskie Kopalnie Soli w Wieliczce i Bochni. Kopalnia jest czynna nieprzerwanie od połowy XIII w. Wyeksploatowano tutaj ponad 20 milionów ton soli, w wyniku tego powstały wyrobiska chodnikowe o długości 300 km.

Kaplica św. Kingi

Legenda głosi, że wszystko zaczęło się od królowej Kingi. Dostała ona od swego ojca, króla węgierskiego, kopalnię soli w Maramureszu. Jako świątobliwa pani nie pragnęła dla siebie żadnych drogocennych przedmiotów i bogactw. Poprosiła jedynie o sól dla ludu, który obejmowała we władanie wraz ze swym małżonkiem, królem Bolesławem Wstydliwym. Do szybu kopalni, którą otrzymała, wrzuciła złoty pierścień i potem, kiedy już była w Polsce, kazała kopać szyby solne w okolicach Wieliczki. W pierwszej bryle kamiennej soli, na którą natrafiono, znajdował się wrzucony przez nią pierścień.

Tyle legenda. Faktem jest, że Kopalnia Soli w Wieliczce to najstarsze na ziemiach polskich oraz jed-

Kopalnia Soli Wieliczka – komora Margielnik

Zamek Żupny w Wieliczce

în stăpânire împreună cu soțul său, regele Bolesław cel Rușinos. În puțul de mină pe care l-a primit a aruncat un inel de aur și apoi, când era deja în Polonia, a poruncit să se sape puțuri de sare în regiunea Wieliczka. În primul bulgăre de halit care a fost extras, se afla inelul aruncat de ea.

Aceasta este legenda. Fapt este că Mina de Sare din Wieliczka este cea mai veche de pe teritoriul Poloniei și una dintre cele mai vechi întreprinderi din Europa care se ocupa de extracția și producția sării, al cărei început atinge secolul al XIII-lea. De-a lungul veacurilor a fost izvor de bogăție a țării și urma materială de cultură.

Splendide capele, fermecătoare lacuri subterane, echipamente și utilaje originale, urmele păstrate ale muncii minerilor dau o imagine a luptei oamenilor cu stihia, munca lor, pasiunile, credința. Minerii din

Pieta w Kaplicy św. Kingi w Kopalni Soli Bochnia

Kaplica św. Kingi w Kopalni Soli Bochnia

no z najstarszych na terenach Europy przedsiębiorstwo zajmujące się wydobywaniem oraz produkcją soli, którego początki sięgają XIII w. Przez całe wieki była źródłem bogactwa kraju i materialnym śladem kultury.

Wspaniałe kaplice, urokliwe podziemne jeziora, oryginalne urządzenia i sprzęt, zachowane ślady prac górniczych dają wyobrażenie o zmaganiach ludzi z żywiołami, ich pracy, pasjach, wierzeniach. Wieliczcy górnicy pozostawili po sobie dziesiątki rzeźb i płaskorzeźb solnych.

Od najdawniejszych czasów Kopalnia Soli w Wieliczce odwiedzana była przez znakomite osobistości. Kroniki odnotowały, że pierwszym znaczącym turystą już pod koniec XV w. był Mikołaj Kopernik.

Każdy władca w Polsce, obejmując rządy w kraju uważał za swój gospodarski obowiązek pokazać się w Wieliczce. W czasie zaborów odwiedzali to miejsce car Aleksander i cesarze austriaccy.

Teraz do kopalni przyjeżdżają turyści. Obecnie podziemną trasę turystyczną wielickiej kopalni odwiedza ponad milion turystów rocznie. W wielkich komorach odbywają się koncerty, spektakle teatralne i bale, m.in. sylwestrowe. Unikalny mikroklimat kopalni sprzyja osobom ze schorzeniami górnych dróg oddechowych, dlatego na piątym poziomie (211 m pod ziemią) utworzono sanatorium, w którym leczy się rozmaite alergię i astmę.

Barbara Breabăn

Zdjęcia: A. Grzybowski

Wieliczka au lăsat în vremea lor zeci de sculpturi și basoreliefuluri în sare.

Din cele mai vechi timpuri Mina de Sare din Wieliczka a fost vizitată de diferite personalități. Cronicile au notat că primul turist important, care a fost aici deja la sfârșitul secolului al XV-lea, a fost Mikołaj Kopernik.

Fiecare rege din Polonia, preluând puterea în țară, considera că datoria lui de gospodar îl obliga să fie prezent la Wieliczka. În timpul împărțirii Poloniei, locul acesta a fost vizitat de țarul Alexandru și de împărăția austriei.

Wyciek solanki w starym chodniku bocheńskiej kopalni

Acuma în mină vin turiștii. În prezent, traseul turistic subteran al minei din Wieliczka este vizitat de peste un milion de turiști anual. În marile camere se desfășoară concerte, spectacole de teatru și baluri, mai ales de Revelion. Microclima unicat a minei priete persoanelor cu boli ale căilor respiratorii superioare, de aceea la nivelul cincii (211 m sub pământ) a fost înființat un sanatoriu în care sunt tratate diferite alergii și astmul.

Olimpiada Jezyka Polskiego Ojczystego

Olimpiada Literatury i Jezyka Polskiego, której finał odbywa się w Warszawie, to konkurs dla młodzieży licealnej organizowany nieprzerwanie od 1970 r. przez Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Od ponad 20 lat zawody odbywają się także na Litwie, Białorusi, Ukrainie, Łotwie, w Czechach, na Słowacji oraz na Węgrzech. W ostatnich zaś latach za pośrednictwem Internetu może w nich uczestniczyć

Olimpiada de Limba Maternă Polonă

Olimpiada de Literatură și Limbă Polonă, a cărei finală se va desfășura la Varșovia, este un concurs pentru elevii de liceu organizat fără întrerupere din 1970 organizat de către Institutul de Cercetări Literare al Academiei Polone de Științe. De peste 20 de ani întrecerea se desfășoară și în Lituania, Belarus, Ucraina, Letonia, Cehia, Slovacia și Ungaria. Iar în ultimii ani, prin intermediul Internetului, pot participa

Uczestnicy olimpiady wojewódzkiej

młodzież z całego świata. W roku szkolnym 2012/2013 po raz pierwszy krajowe eliminacje Olimpiady Literatury i Języka Polskiego zorganizował Związek Polaków w Rumunii. Obradom jury przewodniczył wówczas prof. Tomasz Chachulski – przewodniczący Komitetu Centralnego OLiJP. Po raz pierwszy laureatki rumuńskich eliminacji – Iuliana Iurașec i Mirosława Drozdek z Colegiul „Alexandru cel Bun” w Gura Humorului oraz Monica Balac z Colegiul Național „Petru Rareș” w Suczawie – uczestniczyły w zawodach III stopnia, czyli w ogólnopolskiej i międzynarodowej olimpiadzie polo-nistycznej w Warszawie.

Zeszłoroczny udział w OLiJP w Warszawie był impulsem do podjęcia kolejnych starań w Generalnej Dyrekcji Szkolnictwa w Językach Mniejszości Narodowych przy rumuńskim Ministerstwie Edukacji o przyznanie olimpiadzie z języka polskiego ojczystego także etapu krajowego. Mimo iż nauczanie języka polskiego ojczystego odbywa się w ramach jednego województwa i obejmuje stosunkowo niewielką liczbę dzieci, od wielu lat odczuwalna była potrzeba organizacji etapu krajowego, a w przypadku możliwości uczestniczenia w olimpiadzie rangi międzynarodowej, stała się także uzasadniona.

Dzięki staraniom Związku Polaków w Rumunii, popartych przez Ambasadę RP w Bukareszcie oraz

tinieri din întreaga lume. În anul școlar 2012/2013, pentru prima dată Uniunea Polonezilor din România a organizat faza națională a Olimpiadei de Literatură și Limbă Polonă. Dezbaterile juriului au fost conduse atunci de prof. Tomasz Chachulski – președintele Comitetului Central al Olimpiadei. Pentru prima dată laureatele fazei naționale – Iuliana Iurașec și Mirosława Drozdek de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului și Monica Balac de la Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava – au participat la întrecerea de gradul III, adică la olimpiada națională și internațională de la Varșovia.

Podczas olimpiady krajowej

Participarea de anul trecut la Varșovia a fost un impuls pentru demersuri la Direcția Generală a Învățământului în Limbile Minorităților Naționale din cadrul Ministerului român al Educației, demersuri pentru recunoașterea olimpiadei de limbă maternă polonă și ca etapă națională. Cu toate că învățarea limbii materne polone se desfășoară doar într-un județ și cuprinde un număr relativ redus de copii, de mai mulți ani s-a simțit nevoia organizării etapei pe țară, iar posibilitatea de a participa la olimpiada internațională a devenit justificată.

Datorită strădaniilor Uniunii Polonezilor din România sprijinite de Ambasada R. P. la București și de Inspectoratul Școlar din Suceava, Direcția Învățământului în Limbile Minorităților Naționale, datorită consilierului pentru limbile ucraineană, rusă și polonă – doamna Elvira Codrea, s-a decis organizarea etapei naționale a olimpiadei de limbă maternă polonă pentru prima dată în an. șc. 2013/2014. „Concursul de anul acesta se află la a II-a ediție (după cea organizată de către Uniunea Polonezilor din România, în an. șc. trecut – citat autoare), fapt ce confirmă importanța și necesitatea

Otvarcie olimpiady krajowej. Od lewej: Laurenția Hacman, Mariana Pintilie, Cristina Albu, Elvira Codrea, Gerwazy Longher i Gabriela Scutaru

Najlepszy gimnazjalista Cristian Ignat Halițchi

Kuratorium Szkolne w Suczawie, Generalna Dyrekcja Szkolnictwa w Językach Mniejszości Narodowych, dzięki wysiłkom doradcy ds. języków ukraińskiego, rosyjskiego i polskiego – pani Elviry Codrea, wydała decyzję o organizacji etapu krajowego olimpiady języka polskiego ojczystego po raz pierwszy w roku szkolnym 2013-2014. „To już II edycja tej olimpiady (po tej zorganizowanej przez Związek Polaków w Rumunii w roku ubiegłym – przyp. autora), co dowodzi ważności i konieczności organizacji tego rodzaju konkursu, który oprócz tego, że stanowi wielkie wyzwanie, jest próbą potwierdzenia wysokiego poziomu przygotowania, przybliża nas jednocześnie do naszej tożsamości, zachowanej poprzez pielęgnowanie języka ojczystego, kultury narodowej, tradycji i obyczajów przejętych od przodków” – powiedziała podczas otwarcia Elvira Codrea.

Uczniowie klas VII i VIII szkoły podstawowej oraz licealiści biorący udział w etapie krajowym, przeszli wcześniej eliminacje w swoich szkołach oraz wojewódzkie, które odbyły się w Kolegium im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Do etapu krajowego zakwalifikowało się siedmiu uczniów szkół podstawowych i dziewięciu licealistów.

II krajową olimpiadę z języka polskiego ojczystego zorganizowała Generalna Dyrekcja Szkolnictwa w Językach Mniejszości Narodowych przy Ministerstwie Edukacji oraz Wojewódzkie Kuratorium Szkolne w Suczawie wraz z Kolegium im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului. Całość odbyła się w siedzibie Związku Polaków w Rumunii, który był współorganizatorem olimpiady.

W uroczystym otwarciu w Domu Polskim w Suczawie udział wzięli: Elvira Codrea z Generalnej Dyrekcji Szkolnictwa w Językach Mniejszości Narodowych, wicekurator Gabriela Scutaru, inspektor Laurentia Hacman – rzecznik prasowy Wojewódzkiego Kuratorium Szkolnego w Suczawie, Cristina Albu – inspektor ds. języka polskiego oraz gospodarz – prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher. Wzięli w nim udział także reprezentanci szkół, w których uczą się biorący udział w olimpiadzie: Mariana Pintilie

unui astfel de concurs care pe lângă faptul că este o mare provocare, o competiție care confirmă un nivel de pregătire superior, ne apropie de identitatea noastră, identitate păstrată prin cultivarea limbii materne, a culturii poporului nostru, a tradițiilor și obiceiurilor preluate de la străbuni”.

Elevii cl. VII și VIII de la școlile generale și liceenii participanți la etapa națională au trecut în prealabil faza eliminatorie în școlile lor precum și cea județeană care a avut loc la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. Pentru etapa națională s-au calificat șapte elevi de la școlile generale și nouă elevi de liceu.

Cea de a II-a olimpiadă națională de limba maternă polonă a fost organizată de către Direcția Generală a Învățământului în Limbile Minorităților Naționale de pe lângă Ministerul Educației și Inspectoratul Școlar Județean din Suceava, împreună cu Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului. Olimpiada s-a desfășurat la sediul Uniunii Polonezilor din România care a fost coorganizator.

La deschiderea festivă de la Casa Polonă din Suceava au luat parte: Elvira Codrea de la Direcția Generală a Învățământului în Limbile Minorităților Naționale, inspector general adjunct Gabriela Scutaru, inspector Laurentia Hacman, purtător de cuvânt al Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Cristina Albu – inspector pentru limba polonă și gazda – președintele Uniunii Polonezilor din România – Ghervazen Longher. La deschidere au luat parte și reprezentanții școlilor de unde provin elevii participanți la olimpiadă: Mariana Pintilie – director adjunct al Colegiului „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului și profesorii coordonatori: Otilia Moroșan de la Școala Generală „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului și Carmen Marculeac de la Școala Generală „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou. La deschidere ele au prezentat școlile lor și activitatea legată de învățarea limbii polone. De asemenea, s-a prezentat comisia alcătuită din: Elvira Codrea – președinte, Cristina Albu – secretar, Monika Zyta Oksztul – lector de limba polonă la Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași – președinte al comisiei de examinare și membrii acesteia: Teresa Maria Biala, Anetta Buzuk, Elzbieta Bieniewicz și Tomasz Kobuszewski precum și supraveghetorii – cadre didactice de la Școala Generală din Moara susținuți de Otilia Moroșan.

La categoria școli generale singurul participant din cl. a VII-a – Filip-Jacek Zielonka din Solonețu Nou – a obținut premiul întâi, iar dintre elevii claselor a VIII-a cei mai buni s-au dovedit a fi: Cristian Ignat Halițchi, Monica Claudia Curuț din Solonețu Nou și Adrian Volosciuc din Poiana Micului care au ocupat

– wicedyrektor Kolegium im. Alexandru cel Bun w Gura Humorului oraz nauczyciele koordynatorzy: Otilia Moroșan ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli i Carmen Marculeac ze Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu. W ramach otwarcia zaprezentowały one swoje szkoły i ich działania związane z nauczaniem języka polskiego. Zaprezentowano także komisję w składzie: Elvira Codrea – przewodnicząca, Cristina Albu – sekretarz, Monika Zyta Oksztul – lektor języka polskiego na Uniwersytecie im. Al. I. Cuza w Jassach – przewodnicząca komisji egzaminacyjnej i jej członkowie: Teresa Maria Biała, Anetta Buzuk, Elżbieta Bieniewicz i Tomasz Kobuszewski, a także nadzorujących pisanie prac nauczycieli Szkoły Podstawowej w Moarze, wspieranych przez Otilię Moroșan.

W kategorii szkół podstawowych jedyny uczestnik z klasy VII – Filip-Jacek Zielonka z Nowego Sołońca – bardzo dobrym wynikiem zdobył pierwszą nagrodę, a wśród uczniów klas VIII najlepsi okazali się: Cristian Ignat Halitchi, Monica Claudia Curuț z Nowego Sołońca i Adrian Volosciuc z Pojany Mikuli, którzy zajęli pierwsze trzy miejsca. Pozostali – Tereza Monica Lehoțchi, Iuliana Anelia Ingiovschi i Cristina Lucica Drozdec z Pojany Mikuli – otrzymali wyróżnienia. Miejsce pierwsze w kategorii klas IX otrzymała Antonina Maria Drosceac. W grupie klas X miejsce pierwsze przypadło Monice Balac, miejsce drugie zaś Cristianowi Zielonce. W kategorii klas XI najlepszymi okazały się Karolina Drozdek i Bożena Irisec, miejsce trzecie zajęła Monica Revai, a wyróżnienie otrzymały Agneșca Cohut i Agata Petrovschi. Iuliana Iurașec w kategorii klas XII otrzymała bardzo dobrą punktację i miejsce pierwsze.

Uczestniczki olimpiady krajowej z najlepszymi wynikami: Karolina Drozdek z Pojany Mikuli, Monica Balac z Nowego Sołońca i Bożena Irisec z Pojany Mikuli w dniach 8-11 kwietnia uczestniczyć będą w międzynarodowych zawodach w Warszawie. Przed krajowymi eliminacjami grupa uczniów z najlepszymi wynikami w olimpiadzie wojewódzkiej wzięła udział w warsztatach przygotowawczych, poprowadzonych za pomocą Internetu przez specjalistów związanych z OLiJP w Warszawie.

Dyplomy i nagrody pieniężne za wyniki w olimpiadzie krajowej ufundowało Ministerstwo Edukacji oraz kilka z nich także osobiście poseł Gerwazy Longher. Jak wielokrotnie podkreślał on podczas otwarcia, jest pod ogromnym wrażeniem wysiłku, jaki uczniowie wkładają w udział w olimpiadzie, rezultatów, jakie uzyskują i tego, że świadomi są potrzeby udziału w olimpiadzie i doskonalenia swoich językowych umiejętności.

Laureaci krajowej olimpiady języka polskiego ojczywego oprócz nagród otrzymują także możliwość przyjęcia bez egzaminów wstępnych na polonistykę

Njalepsza wśród licealistów Karolina Drozdek

primele trei locuri. Ceilalți – Tereza Monica Lehoțchi, Iuliana Anelia Ingiovschi și Cristina Lucica Drozdec din Poiana Micului – au obținut mențiuni. Locul I la categoria cl. a IX-a l-a ocupat Antonina Maria Drosceac. La cl. a X-a, locul întâi a revenit Monicăi Balac, iar locul doi lui Cristian Zielonca. La cl. a XI-a, cei mai buni s-au dovedit a fi Karolina Drozdek și Bożena Irisec, locul III l-a ocupat Monica Revai, iar mențiuni au obținut Agneșca Cohut și Agata Petrovschi. Iuliana Iurașec la cl. a XII-a a obținut un punctaj foarte bun și locul întâi.

Participantele la olimpiada națională cu cele mai bune rezultate: Karolina Drozdek din Poiana Micului, Monica Balac din Solonețu Nou și Bożena Irisec din Poiana Micului vor participa, în zilele de 8-11 aprilie, la faza internațională de la Varșovia. Înainte de faza națională eliminatorie elevii cu cele mai bune rezultate la faza județeană au luat parte la atelierul pregătitoare conduse, pe internet, de către specialiști legați de Olimpiada de Literatură și Limbă Polonă de la Varșovia.

Diplomele și premiile în bani pentru rezultatele la faza națională au fost finanțate de Ministerul Educației, iar câteva personal de deputatul Ghervazen Longher. Așa cum a subliniat de mai multe ori în timpul deschiderii, este foarte impresionat de efortul depus de elevi în participarea la olimpiadă, de rezultatele obținute și de faptul că sunt conștienți de necesitatea participării la olimpiadă și de perfecționarea abilităților lingvistice.

Laureații olimpiadei naționale de limbă polonă, în afară de premii, au posibilitatea de a intra fără examen de admitere la facultatea de polonistică din București.

Wszyscy uczestnicy olimpiady krajowej

w Bukareszcie. Laureaci międzynarodowej olimpiady w Warszawie – wstęp na polonistykę na Uniwersytecie Warszawskim. „Chcę podkreślić – powiedziała podczas otwarcia Elvira Codrea – fakt, że wszyscy uczestnicy są zwycięzcami, niezależnie od zdobytych nagród, ponieważ sam powód do udziału w olimpiadzie to poczucie przynależności do polskiej mniejszości, miłość do języka, literatury i kultury narodu polskiego”. I dodała także rzecz bardzo ważną: „Nie możemy zapominać i zaniedbywać tego, że języka ojczystego nie dziedziczy się automatycznie, trzeba się go uczyć, kochać go i wzbogacać systematycznie, dlatego że język ojczysty jest największym skarbem każdego człowieka”.

Miejmy nadzieję, że ta coroczna odtąd olimpiada krajowa będzie dodatkową ważną okazją do rozwijania w młodych ludziach świadomości potrzeby uczenia się, pielęgnowania i doskonalenia języka ojczystego.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: KL, T. Kobuszewski

Laureații olimpiadei internaționale de la Varșovia – intrarea la facultatea de polonistică a Universității din Varșovia. „Ceea ce vreau să subliniez – a spus Elvira Codrea în timpul deschiderii – este faptul că toți elevii participanți la acest concurs sunt câștigători indiferent de premiile obținute, deoarece motivul participării la acest concurs este sentimentul apartenenței la etnia poloneză și dragostea pentru limba, literatura și cultura poporului polonez”. Și a adăugat un lucru foarte important. „Nu ar trebui să uităm și să neglijăm faptul că limba maternă nu se poate moșteni mecanic, ca orice alt bun, ea trebuie învățată, iubită și îmbogățită în mod constant, pentru că limba maternă reprezintă cea mai de preț comoară a fiecărui om”.

Să sperăm că, de acum înainte, olimpiada națională va fi încă un prilej de a dezvolta la tineri conștiința nevoii de a învăța, cultiva și perfecționa limba maternă.

Trad. St. Iachimovschi

Din respect pentru înaintași, la inițiativa pr. Marius Bucevschi – paroh în Solonețu Nou și a credincioșilor comunității, în vechiul cimitir al satului a fost înălțat un monument în memoria preotului Józef Muszyński, a întemeietorilor satului în urmă cu 180 de ani și a eroilor căzuți în cele două războaie mondiale. În ziua de 3 aprilie 2014, în Solonețu Nou în timpul procesiunii „Calea Crucii” de la biserică, tinerii au

Z szacunku dla przodków, z inicjatywy księdza Mariusza Buczewskiego – proboszcza z Nowego Sołonica oraz wiernych, we wsi na starym cmentarzu wzniesiono pomnik w cześć księdza Józefa Muszyńskiego, założycieli wsi ponad 180 lat temu oraz bohaterów poległych w obu wojnach światowych. Dnia 3 kwietnia 2014 r. w Nowym Sołonicu, w czasie procesji Drogi Krzyżowej, młodzież niosła krzyż, który miał

purtat crucea, ce urma să fie montată în cimitir. În cimitir, cei prezenți s-au rugat pentru pacea și liniștea sufletelor celor ce se odihnesc aici.

A doua zi după Sf. Liturghie credincioșii s-au îndreptat în procesiune către vechiul cimitir unde episcopul auxiliar al diecezei de Iași – Aurel Percă a sfințit monumentul unindu-și glasurile și rugându-se pentru odihna cea veșnică a celor care și-au găsit pacea în acest cimitir.

Redacția „Polonus”

być zamontowany na cmentarzu. Na miejscu obecni modlili się o pokój dusz tutaj spoczywających.

Drugiego dnia po Mszy św. wierni skierowali się na stary cmentarz, gdzie biskup pomocniczy diecezji jasskiej – Aurel Percă poświęcił pomnik, a wierni połączyli swe głosy w modlitwie o wieczny odpoczynek dla tych, którzy odpoczywają na tym cmentarzu.

Redakcja „Polonus”

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

ISSN 1223-4192

Redaktor naczelny:

Stanisława Jakimowska

Redagowany przez/Redactat de:

Kazimierz Longier (KL)

– redaktor techniczny

Zdjęcia na okładkach: dreamstime.com

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Tipografia:

